

અર્પણ ભાવ

આ કાળના અજ્ઞે-અહમ-શાસ્ત્રસિદ્ધાંત-શુદ્ધ
મામાચારી-સંરક્ષક-સમ્યગ્દર્શન પ્રદાન પ્રદાણકૃતાત્
પરમોપદ્રારી-માગ ભવાદિતિ-તારક આરાધ્યપાદ
ગુરુભગવંત-ગમર્થ ગચ્છાદિપતિ આ. દેવ શ્રીમદ્

વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ
ના અંતેવાસી માગ વડીલ ગુરુપ્રાતા પૃ. આ. શ્રી

વિજયમલયચંદ્રસૂ. મહારાજ

જેઓશ્રીએ મનનનુ શ્રેષ્ઠ પ્રતીક 'ઓયો' ૨૦૨૨
દે. મુ. ૪ના મગળ પ્રભાતે આ આગને અર્પણ
કરી. તેઓશ્રીના નિવૃત્તમગ્ધમાં.

પ્રકૃતિ પરિચય વાને કથા સૌરભ

મનુષ્ય અર્પણ કરતાં આનંદ અનુભવ 'જી'.

આપને સુપ્રાતા

કેવલ

મુરનચંદ્ર

શાસનતેજ-શાસ્ત્રમિધ્યાત સ રક્ષક સમ્યગ્દર્શન-પ્રદાનૈકનિષઠ
 ગચ્છાધિપતિ—આરાધ્યપાદ આચાર્યભગવત શ્રીનંદ
 વિજયરામચ દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ

શામનહિતના કોઈ હિડા આલેખનમા એકમના દેખાય છે
 તેઓશ્રીના તલસ્પર્શી પ્રવચનો ધર્મીઆન્માઓના પ્રાણ છે
 કોટિશ વન્દનાવલિ

ચનિક્ષણ અળાણ-પાટણ

સુવાસ. ન જર-ન જોડે ન ભૂખ ન તરસ. જ્ઞાન અનંત શક્તિ
અનંત. સાદિ અનંત સુખ વિલસે એ ધામ

આ દ્યેયની પ્રાપ્તિનો માર્ગ ધર્મ. ધર્મ ભાખ્યો ભગવતે.
સૂત્રરૂપે ગુથ્યો દ્વાદશાંગમાં ગણધરદેવોએ સ્વપ્તીકરણ કથું
નિયુક્તિમાં પૂર્વધરમહર્ષિઓએ ભાષ્ય-ચૂર્ણ ટીકાઓ રચી
પૂર્વાચાર્ય-મહાત્માઓએ

૨

પ્રેરણા કર્તા

સુવિહિતના મધેય શ્રી ઉમાસ્વાતિજી એક પ્રચંડ પૂર્વધર
મહાત્મા તત્ત્વાર્થ મહાગ્રંથના રચયિતા તત્ત્વાર્થ છે એન્સાયકલો
પીડીઆ એફ જૈનીઝમ જૈન તત્ત્વજ્ઞાનનો અદ્ભુત ખજાનો

એ પવિત્ર તારક ગ્રંથ પર વિવેચન ચાલે વિવેચક ભારત
વિખ્યાત મહાન્ જૈનાચાર્ય. વાચસ્પતિ અને સરસ્વતી પુત્ર
તેઓશ્રીના સ્વાભાવિક બિરુદ વ્યાખ્યા ઉડી અને તલસ્પર્શી.
વાણી ગભીર પણ રોચક જનમનરજક પણ તત્ત્વામૃત પાતી.
શ્રોતાઓ એકતાન અને હૈયા ડોલતા શાસ્ત્ર ચમત્કૃતિ
ખોલવામાં જ ખ્યાતિ

તે મારા ભવોદ્ધિતારક પરોપકારી ગુરૂ ભગવત આરાધ્ય-
પાત્ર શ્રીમદ્ વિજયરામચ દ્રમરીશ્વરજી મ ની વીતરાગવાણી ગુચ્છિત
દેશનાને હૈયાનતિ એવું આલંબન એ મારી ગતિ એમાંથી
પ્રેરણા પામી આલેખન કરવાની મતિ એજ છે આત્માની રતિ

ગરુડાત્મની કારિકાનું કામણ અનેરૂ પ્રસ્તાવરૂપમા જાણે
ગ્રંથનો અર્ક અર્કમાં ભર્યું નર્યું ભાવામૃત. ભાવડીનાને ભાવો
જનમાવે પ્રમાનીને માખદો બનાવે. આગસુને સત્કિયારન બનાવે

સમાજ ખેડાલ બને છે રાજ્યવ્યવસ્થા અસ્થિર બને છે, દેશ પાયમાલ થાય છે રાષ્ટ્ર પાયમાલ થાય છે દુનિયા દુઃખના દોઝખમાં પડે છે

નીતિમત્તા-માનવતા-પ્રામાણિકતા અર્થ-કામના સુખકુ પાયા છે પાયા નબળા તો મહેલાત ડોલતી-ડોલતી મહેલાત-પોતાનો અને અનેક ખીજનો નાશ કરે પાયાના ત્રણે તત્ત્વો-ધર્મે દીધા દીપક છે દીપકની જ્યોતે જીવન સુખરૂપ બને શાંતિમય પસાર થાય

લીધું તેનું દેવું કોઈનું પડાવી લેવું નહિ સાચો ભાવ સાચો તોલ લેજસેજ નહિ કારમો નફો નહિ એક બોલ-એક મેલ દુઃખી પ્રત્યે હમદર્દી. તસ્તને આશ્વાસન ભૂખ્યાને અન્ન તરસ્યાને પાણી ન વસાને વસ્ત્ર રઝળતા માટે આશ્રય સ્થાન આ બધા ત્રણ પાયાના તત્ત્વોના બાળકો છે રમતા ધુમતા આનંદ કિલ્લોલ કરતા. હસતા હસાવતા સૌને પ્રાણ પ્યારા લાગતા

સાચી દૃષ્ટિ

આથી ઉંચા સ્ટેજમા ધર્મનું મૂળ છે જે જીવનની સાચી દૃષ્ટિ છે આ દૃષ્ટિ વિના ધર્મ ધર્મસ્વરૂપે સમજાય નહિ આ-માને અટે નહિ આત્મા છે હતો અને હશે વ્યક્તિ દીડ આત્મા જુદો જન્મ-મરણ કરતા જ આવ્યો છે દુખ અને યાતનાની અવધિ નથી આ પામર દશાનો અત આવતો નથી ટાન્કુ કે જુના કુર્મો નાશ પામે એથી અધિક પ્રાય. નવા વજ્રો છે એના અતનાં ન્હોતો? સાચી દૃષ્ટિની સમજ. દેડ

જુદો આત્મા જુદો દેહ એટલે કોને સજોલો વળગાટ વળગાટ
દાયમી દર એજ દુઃખ મુક્તિ

આવો શુદ્ધ માર્ગ તેની વિવિધ દૃષ્ટાઓ તેનું જ્ઞાન કોણ
કરાવે ? કોણે કરાવ્યું છે ? વિશ્વને શાંતિ સમાધિ અને સર્વતો
મુખી દૃષ્ટાણનો માર્ગ કોણ બતાવી ગયું છે ? કોણ બતાવી
ગયો ? આ પ્રશ્નોના ઉત્તરમાં સમાય છે દેવ-ગુરુ-ધર્મ. નિર્મળ-
નિર્ભરપમાં

એમાથી પ્રગટશે અવિચળ સિદ્ધાંત સંસાર ભૂંડો મોક્ષજ
રૂંડો સસાર અસાર સારભૂત મુક્તિનિવાસ તે પ્રાપ્તિનો સ્વર્ગ
મચોટ ઘોરી માર્ગ સાધુપણુ સાધુપણુ સર્વજ પરમાત્માએ પ્રરૂપેલ
મુક્તિયુક્ત અને અહોભાવથી આદરણીય

૫

આશય

આ બધા પદાર્થો સરળ રીતે સમજવા છે ' હુએ ઉતારવા
છે ' શક્ય પ્રમાણમાં પણ અમલ કરવો છે ? તો 'પદ્મપુરુષ
ચરિત્ર' અવગાહો દુધાઓના માર્મિક મુદ્દાઓ કોડે ઉતારવા
પડશે. પાત્રોની મુપાત્રતા કુપાત્રતા પોતાને લાગત વિચારને
પરશે તોજ નષ્ટ મળશે

પુણ્યપાપના ખેલ વિશ્વ સમક્ષ પ્રત્યક્ષ છે સારાનું સારું
જુરાનું જુરું ફલ આખા મામે છે પાપી મોજ કરતો હોય એમ
બને ' પૂર્વના પુણ્ય પૂર્વના સારા કામનું ફળ ભોગવી નહો છે
યતા પાપનો નવીને ભયકર આવવાનો છે સારો આત્મા પણ
દુષ્ટતા દેખાય છે ? પૂર્વના પાપનું-પૂર્વના જુરા કામનું-ફળ
ભોગવી નહો છે જાવી મુદર છે અનુભવનું ફળ આનંદજનક
અવવાહ છે

સુખદુઃખમાં સમભાવી આત્માઓ દેખાય છે ? હરકોઈ અવસ્થામાં સુખી ? સુખમાં છકે નહિ. દુઃખમાં દીન નહિ. ધર્મ-કાર્યમાં રત કરૂણા હૈયે દીલ દયામય પરના હિતનીજ ઈચ્છા ?

પારકાનું સુખ સહન ન થાય એવા પણ ખરા સામાને-અધિક સુખી જુવેને બળે ? પરને પીડામાં નાંખવા પણ પ્રયત્ન કરે ? આ પણ માનવી પણ દાનવી ? ઉપર કથિત મનુષ્ય પણ દેવ જેવો ? આ લેહ કેમ ? લેહ આ માટે જ સમજવાના તેના કથાનકો વસ્તુસ્થિતિને વધુ સ્પષ્ટ કરશે

અધમાધમ (૧)

ધર્મકર્મની સમજ વિનાના પરલોકમાં તો માને નહિ-સારા વિચારોનો હુ મેશ માટેનો દેશવટો. પાપ પ્રકારના દુન્યવી વિપરસનું પણ ભાન નહિ કૂર કર્મ કરવામા રક્ત. પાપ પ્રવૃત્તિ માં જ રાચ્યામાચ્યા અધર્મ કાર્યમા જ ઉલ્લસિત.

શરીર પણ સાડ વિચિત્ર રૂવાટીવાળું. વઘ પણ હોય નહિ. રહેવાનું સ્થાન પ્રાય નહિ કોઈનો આધાર મળે નહિ કડી-તાપ-ઝઝાવાતના વ ટોળિયા વિ વિ યાતનાઓથી મંતપ્ત ચામડા કે પાદડાને પહેરનારા ગિરિ ગુફાઓમાં વસનારા સસાર સુખનો પણ આનંદ ક્યાંથી હોય ? લોક વ્યવહાર તો સમજે જ ક્યાંથી ? મનુષ્યનો દેહ માત્ર બાકી પશુ હાદગી ગાળનારા

આ લોકોની અનેક બલિઓ હોય છે ભિલ-પુલિહ-બર્બર-શિકારી-ચાડાલ-આદિ નીચ કર્મ કરનારા ગમે તે રીતે બે પૈમા મેળવે દાડ પીવે, મામ ભણવું કરે સર્વજનોમા નિન્દાપાત્ર મર્વને ખેડે ઉપજવે તેવા નરકની ચાળનાઓ બાણે અહીં જ અનુભવના હોય.

દોઢ એક અટવી છે. એક લીલ ત્યા લમે છે જીમના સ્વાદનો મહા લાલચુ છે. મધ અને માંસની શોધમા રળડે છે. ત્યા દીઠો એક મધપૂડો ઝાડની ડાળ પર ચઢ્યો આનદનો પાર નથી. માખોથી કાયર કાયર બની ગયો મજબૂત શાખા પણ તુટી પડી પડતાં જ અડધુ શરીર અજગરના મુખમા

તે વળતે પણ પ્રથમ પ્રાપ્ત શુકરતું માંસ, શરીર પર લાગેલા મધના ટીપા સાથે મિશ્ર કરી ખાય છે. સ્વર્ગતુ મુખ એમા જ માને છે અજગરના મુખમા પાતે છે એની પરવા નથી.

ત્યાથી આકાશ માર્ગે વિદ્યાધર એક પચાસ ધાય છે વંતાદય પર્વતની ઉત્તર ગ્રેણીના રથનુપુર નગરથી આવી રંડેલ છે વિદ્યાધર વિચારે છે. અહીં એન્દ્રિયની ટોલુપતા પાંચે ઇન્દ્રિયે ખરેખર પ્રલયકારી છે મુનિવરો જ ધન્ય છે જે ઇન્દ્રિયોના-વિદ્યોત્તરી-વિદ્યોત્તમા મુઝાના નથી

કૃપાપર વિદ્યાધર વિમાનમાંથી નીચે ઉતરે છે અજગરના મુખમાંથી તે વરાટને બચાવે છે પણ પ્રાણ અને પ્રકૃતિ સાથે કંઈક સ્વસ્થ બનેલ બીડ પોતાને વૃક્ષ પર ચઢાવવા પ્રાર્થના કરે છે જેથી માત્ર આથે મધ મેળવી આસ્વાદ લઈ શકે. આન બોલતો, નેત્રધ્યાનયુક્ત. મૃત્યુ પામ્યો

વિદ્યાધર વિચારે છે અનૃપિત પાગર આત્માએને કેવી પીડે છે ? સ્ત્રી-પુત્રપરિવાર અને સંપત્તિમા મરણની છેડેલી પગ સુધી સુખએલા રંડે છે પાતે નંદીધર દીપે વ્લય છે ઉલ્લાસપૂર્વક ચાના કરી આત્માને કૃતકૃત્ય બનાવે છે પાછા રૂના વનરાઈમાં અલોકવૃક્ષ નીચે એક પ્રશાન્ત મુનિવરને જુએ છે.

આનંદની અવધિ નથી મસ્તક ભૂમિએ લગાડી નનન કરે છે વિનયપૂર્વક બેસે છે. ત્યાં તો આવી ફાજ વાઘ-સિંહ-હાથી-હરણ શૂંકર-શગરાદિની. બધા મુનિ સત્તમને નમે છે પામે એસે છે

વિદ્યાધર આશ્ચર્યચક્રિત બને છે મુનિવરને પૂછે છે ભગવાન શુ વાત છે આ ? જાતિવૈરી-મહાકૂંડર-આ બધા વેર વિસારી શાંત પ્રશાંત બની ગયા છે ? મુનિવર કહે છે —રાજન્, તપ-સંયમથી સમતા સમાધિમા રમતા, શુભધ્યાનથી સમસ્ત ચિતાર્ત ચિતા બનાવનાર મહુર્પિઓના પ્રભાવથી અને શ્રી જિનવચન-અવણથી

રાજા વિચારે છે જરૂર આ મહુર્પિનો જ પ્રભાવ છે. મુનિ વરની દેશના સાલળે છે પછી પૂછે છે ભગવાન ! પેણો બિચારે ભીલ મરીને કુઈ ગતિને પામ્યો હશે ? ઉત્તર મળ્યો પહેલ્લ નગ્કે ત્યાંથી મનુષ્ય-તિર્યચ આદિ ભયોમાં ભમતો સાતે નકેતને મોઢેમાન બનશે પાચે-ઇન્દ્રિયોના વિષમમાં લુબ્ધ પારાવાર સંસાર અટવીમાં ભમશે

ઠાગુભર રત્નલિપિ બનેલ વિદ્યાધરને વિષયોની વિષમતા અને અચંકરતા મુનિવર સમજાવે છે વિદ્યાધર પરમ સંવેગને પામે છે સંસાર વિમુખ બને છે મહુર્પિને નમી સ્વનગરે જાય છે પુત્રને રાત્ર્ય સોપે છે પૃથ્વીને ઋણ રહિત કરે છે મુકર શામન પ્રભાવના કરે છે શ્રી જિનચન્દ્ર કેવલી પામે અનેક નાનકો. અને દાનિયો નકુ દીશા સ્વીકારે છે સર્વોત્તમ આરાધના કરી, ઠાપકુશ્રેણી મરી, કેવળ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી પરમનંદમયી મુદ્રિત પામે છે

અધમાઅધમ લીલતુ ભારેકર્મીપણું. વિદ્યાધર-મહોદયતું
હુલુકર્મીપણું અને મર્વકર્મદાયદારા શ્રેષ્ઠ સાધકતા ઘણું
વાળું કહી બય છે

વીતરણ ભગવતના મહાશામનની ખૂબી જ આ છે.
અનાદિની ચાલ છોડાવવી વિષમતામાર્થી સમમા સ્થાપના કરવી,
ગમ-પ્રશમ પ્રગટાવી અપૂર્વ સમાધિમાં આત્માઓને રમતા
કરવા પ્રાને પરમપદની પ્રાપ્તિ કરાવવી ધન્ય શાસન !

અવમ (૨)

લોકનો મોટો ભાગ આ વિભાગમાં આવશે ને ? પરકોક
માને નહિ આ લોકના મુખમાં લુપ્ત ગમે તેવી યુક્તિ,
પ્રયુક્તિથી મુખ મેળવવું લોકનિદાનો પણ લય નહિ ગમે
નેમ એશઆરામમા ગ્રેવ

પ્રિયા અને પંચો એ જ દ્યેય કથન અને કામિની એ જ
સ્વસ્વ, દેહસુખ એ જ આદર્શ પાચે દર્શનદ્રોણના વિષયોપલોગમાં
બુચેલા રોના જ વિદ્યા એની જ પ્રવૃત્તિ ખાઓ-પીઓ-
આનંદ કરો. આ પરંતુ મીઠા તો લવ કોણે દીઠા, દેહુ કરીને
પણ દારીર તૃપ્તિ કરો.

જન્મ મરણના વચલી વાંતો કરો નહિ બીન્દ ભૂખે મરે
કે કપાઈ મો તંગા અને શુ કરીએ ? જર મરે કન્યા મરે.
પણ ગેરતું તરબાળુ લોકો, દર્મની વાંતો ભરમ ભરી છે પ્રત્યક્ષ
મુખને અનુભવે મરે કાર્ય ને ખોટું કાર્ય એવા ભેદ શ ?
જન્મ તો હુલી વાંતો ભોગવી વાંતો.

હુલી કોમલ નાદા ઘણું પણ ન ન કુદમ વન્નેલા
પણ નાવા જ બચાવ, અને આજની દુનિયાનું ન કુદમ ન કુદમ

છે. જ્યાં જુઓ ત્યાં આ જ વિચારો-વાણી-અને વર્તન સાથે પ્રેરણા પણ સમજાવેને દુર્જનોથી લાજવું હોય તો લાજે- દુર્જન લાજે જ નહિ નફ્ટાઈનો પાર નહિ. ઉપરથી સદ્વર્તનની શાણી વાતની ઠેકડી કુરે.

પરલોક કોણે દીઠો છે ? કોઈ કહેવા આવ્યું ? આત્મા નજરે નિહાળ્યો કોઈએ ? પુણ્ય પાપની વાતોથી પાંગળા થના- વવા છે ? સ્વર્ગ-નર્ક અને મોક્ષની નદામી ગુણાગો ફેકે રાખો. જટા રાખો, ભસ્મ લગાવો. વ્રત પાળો. શુ લાલ મેળવશો ? ભોગોથી ફર રહેવાનો ને ?

ક્રિયા માત્ર દલ આગમદિનો અભ્યાસ ખાલી ગળાનો અને તાળવાનો શોષ. ધર્મોપદેશ મુખજનોને કુગત્રા માટે દેવ ગુરુની ભક્તિપૂર્ણ એટલે દ્રવ્યનો દુરુપયોગ આવી છે 'અધમની માન્યતા

અર્થ અને કામ સપત્તિ અને તેનો ભોગવટો આનન્દ- પ્રમોદ, ખેલકૂદ, નાટક-મીનેમા અને પીણા, રંગરાગ અને નૃત્ય. ખાનપાન અને આસ્વાદ, મીઠીમોજ અને મુવાળો સહચાર ખમ બેટો પાર આ છે અધમ' મન દુનિયાનો સાર આ છે એના જીવનનો વિસ્તાર

કચન-કામિની અને મનોકામના ત્રણની પાછળ પાગલ, પેમો એનો પરમેશ્વર સ્ત્રી-પુત્ર સ્વજન એના ગુરુ ખાતુ-પીતૃ અને ભટકવું એનો ધર્મ. કર્મ એના કારમા દયાનો લેશ નહિ. ધૂષ્ટતાનો પાર નહિ રોગ-શોક અને દુખોની યાતનામા ક્ષયિળ જેવો

ઉપે માર્ગે આધરૂતો અન્યોને ઉપે ચ્વાંડે ચઢાવતો પણ

આમાં આશ્ચર્ય નહિ. નાકકટ્ટો પોતાની જમાન વધારવામાં જ
આનંદે

નાકકટ્ટાની કથા

હતો એક નાકકટ્ટો નાકનું ટેન્ડુ કપાઈ ગયેલું. સૌ 'નાકકટ્ટો'
દાદી મળેલે ભાઈને ગમે ? પોતે હતો કથાકાર ગણાતો ભક્ત-
કૃમતિ ટુઝી પામરને મારી જમાન વધારે કથા કરતા કરતા
ધ્યાનનો દુર્ગે દોગ પછી આખમા આમુ મુખડુ હમતું માથુ
વારંવાર નમતુ મુખમા ઢાંગી વેળુ હુગિ દર્શન-આધ્યાત્મ-
હરિદર્શન' ચારબુજ-પીતાળર પહેરેલા. માથે મુગટ-હાથે બાજુબધ
મોઢીની મધુરતા એક હાથમા ગદા બીજા હાથમા ચક્ર
સાધ્યાત્મ હુગિ જય હરિ જય હરિ' ધ્રોતાવગ વિન્મય પામ્યો
સો પગે લાગ્યા

ના'યાદાળે આંખો એક બોળેા ભગત કાદાલ લા કરતા
લાંખો હરિના આગત દર્શન કરતાં ભાઈ ના બને. ના બને
એ તો વીન્વાના દાન જેમ ના તમ અધિકૃત હન્દેશ આ દિવસ
મુખી કાકલુની ઘાલી પાંચમે દિવસે ત્રણે મળીગાં વાગે
બોલાવ્યો બોળેા ભક્ત હાજર ત્યં માંડે ના'તી સ્નાન-મુગધી
ગાંને વાપ બોળેા માંડે બપ્પાપાપ જનમ જનમ ના ગયા માપ

ત્યા ધરો મકેત હુકમ હોય છતી તાપમા ટેન્ડુ નાકનું
ધરી તો હરિને ધરી રીધુ પાળુ હુગિ દેખાય મોના ? હુકમ
ધરો તેની બી ચૂપ મેરી બી ચૂપ બહાનુ હાલીયા નહિ મૂખ
નળર એક ગાળુકરિ એક જ બોલવે સાધ્યાત્મ હરિ દેખ્યા
પાવન ધરે ગયો

પાંચ સાત મૂર્ખા ધીમે ધીમે મર્યા ગયા નાકકટ્ટાની જમાન

હાલી થઈ ગઈ લાઈ. પીછેમે ચઢી આતી હે. સત્ય શોધે-માને-
કબુલે આચરે વીરલા આધળો આધળાને અનુસરે

પાંચે ઇન્દ્રિયોની દુ.ખ લીલા ગજળની છે. હરણિયુ કાનને
મીઠું લાગતું ગીત માસળે શિકારીની જાળમાં સપડાય. માછલુ
માસના દુકડાના લોભે. માછીમારના કાટામાં ભેરવાય. પેલો
ભરેલો ? સુગંધની લોભુપતાએ કમળમાં ખીડાય પતંગીયુ દીવાની
જ્યોતે દીવાનું બને ભરખાઈ જાય હાથી જેવો હાથી માયા
હાથિણી-ખનાવટી હાથિણીના સ્પર્શ લોભે જીવનભરની જેલ
લોગવે એકેક ઇન્દ્રિયની લલચામણના આ બેહાલ. પાંચેને
પોષતો માનવી ?

મોહરતિ મંત્રીનું કથાનક

વિશાળ વિશ્વ વચ્ચે જન્મભૂમિ તેમાં દક્ષિણ ભરત તેના
મધ્ય ખણ્ડમાં કાન્તાનગરી રાજા ભુવનચંદ્ર મંત્રી મતિસાગર.
સ્વચ્છમતિ સાથે શ્રી જિનધર્મનો સુદર જ્ઞાતા

ખીજે મંત્રી 'મોહરતિ'. બુદ્ધિ ઉધી અને ધર્મનો દ્વેષી
રાજ્યસભા ભરાઈ છે છત્રીશ રાજકુળો હાજર છે ધર્મ-વાર્તા
ચાલે છે.

આર્યાવર્તની આ હતી વિશિષ્ટ પ્રણાલિકા શરૂઆત ધર્મ
ચર્ચાથી થતી રાજસભામાં અનેક વિદ્વાનો અને તજજ્ઞો હૂડથી
ધર્મચર્ચા કરતા રાજા ગમ લેતો પ્રજા ધર્મમાં દૃઢ બનતી એ
ગોનો. મોટે ભાગે નિપાપ જેવા અનુકાનોમાં રક્ત રહેતા ધર્મનું
રક્ત એ રાજાનો પ્રાણ દુષ્ટોનું દમન એ જ રાજવી પ્રાણ

'મોહરતિ' કરે છે લક્ષ્મીથી ભરપૂર ઘર, અનુકૂળ-પ્રેમાળ
પ્રિયા, એ જ છે, મુખના હેતુ સ્વર્ગ અને મોક્ષ, મનુષ્યો માટે.

રાજદિ જરા ગેલમા આવી ગયા મતિસાગતની નિર્મળ મતિમાં
આવી તુચ્છ આત્મધાતક વાત કેમ જ ઉતરે ? રાજન્ આ વાત
બરાબર નથી, સ્ત્રી અને ધનમા લોલુપ જગત દુર્ગતિના દુષ્ણે
બોગવે છે સાધુ-મહાત્માઓએ બનાવેલ શુદ્ધ માર્ગ હોવા છતાં
પણ મીઠું બોલનાર બધે મળશે અગ્રિય પાકુ હિતધારી
કહેનાર વક્તા અને સાંસળનાર શ્રોતા બંનેમાં દુર્લભ છે.

ધરમા લક્ષ્મી, મુખમા સરસ્વતી. બાહુઓમા બળ, હાથથી
દાન, હૃદયમા મદ્દલાવના. શરીર સૌદર્યશુક્લ, ચારે બાજુ નામના
કીર્તિ. શુણ્ણીકનોમા પક્ષપાત, આ બધા કળ છે ધર્મના બંદેબર
ધર્મ એ જ વિશ્વાધાર છે ધર્મ વિના ધન નહિ, મુખ નહિ.
જ્ઞાતિ નહિ સમાધિ નહિ

ધર્મદેવી મોહરતિ કહેવા લાગ્યો — કામ અને અર્થ વિના-
કરવા ગ્રોમ્ય કેઈ પુરુષાર્થ નથી મળેલા મુખનો ત્યાગ
ભવિષ્યના-સ્વર્ગાગ્નિ મુખની કલ્પના એ જ બાહુલી છે આત્મા
જેવું તત્ત્વ નથી પછી કોને લાગે પુણ્ય ને પાપ ? તેના કળ
મુખદુઃખ, સુગતિકુગતિ તેની વાતજ કયા રહી ? લાવાદો એ
બધી પ્રપચ્ચતજાને

માજ અવસ્થા ગગનમાર્ગે ગમન કરતા નેક નિહાણ
રાજસભામાં પદાર્થ દેહની કાન્તિ ગાઢાંતને દોડાવી ની છે
કવેત વસ્ત્રો અગ પદ પાગલુ દુર્ગા છે પગપાલકનને ધન
છે શ્રદ્ધા-જલુદગ બાન્ધવના પાલક છે અવધિજ્ઞાન ધર્મને છે
સ્વપર શાંતિના પાન્ધવ છે ધર્મની દુઃખને ધર્મના છે કી
સ્વપન્નજ્ઞાનના પ્રલાવક છે સુષુપ્ત સ્વપ્ન સ્વપ્ન (વિનાશ) ના
પાલક છે સ્વપ્નચક્ષુ નૃસિંહ છે

તેઓશ્રીને જોના જ, આશ્ચર્યચક્રિત રાજદિ ઉભા થઈ ગયા નમસ્કાર કર્યા રાજદર્શિત સુવર્ણ સિંહાસન પર બિરાજમાન થયા આશિષ આપી — ત્રણ જગતના આધારભૂત, સમુદ્ર જળધર સૂર્યચન્દ્ર જેના પ્રતાપે મર્યાદામાં રહે છે, સુર અસુર અને નરાધીશો જેની કૃપાથી સંપદા ભોગવે છે, ત્રિન્તામણિ-કૃષ્ણવૃક્ષ-કામધેનુ જેની આજ્ઞામાં છે, એવો જૈનેન્દ્ર ધર્મ તમને શાશ્વતી મેક્ષસદ્મી આપે.

ગભીરગીરા સાલગતાજ પ્રમુદિત રાજા ચિતવે છે — વયમા લઘુ, તપમા મહાન્, અતિશય જ્ઞાનધારી પાસેજ તત્ત્વનો નિર્ણય મેળવુ પ્રશ્ન કહે છે ધર્માત્મા ! આપ કોણ છો ? ક્યાંથી પધારો છો ? ક્યાં પધારી રહ્યા છો ? આપ કોના શિષ્ય છો ?

સિદ્ધપુત્ર કહે છે — પ્રથમ તીર્થ કર ઋષભદેવ થઈ ગયા તેમના મહાન્ પુત્ર ભરતચક્રવર્તીએ આશુવ્રતધારી બ્રહ્મચારીઓનું સાધર્મિકવાત્સલ્ય શરૂ કર્યું, અવ્યવસ્થા ટાળવા દાકિણી-રત્નમય જનોઈની પ્રથા શરૂ કરી તે મહાનુભાવ આત્માઓ પૂજનીય બન્યા ભરતમહારાજની આઠ પાટ સુધી સુવર્ણમય પ્રથા ચાલી ત્યારપછી ભગવત અજિતનાથના પિતા સુધી-રૌપ્યમયની પ્રથા રહી ત્યારમાદ અતરની નવમા જિનપતિના આંતરામાં સાધુ-મસ્થાનો વ્યવચ્છેદ થતા, યતિધર્મનો પ્રલય થયો કેટલાક-મિથ્યા-દૃષ્ટિ અબ્રહ્મચારી બન્યા કેટલાક સમ્યગ્દૃષ્ટિ-વિરાગી-બ્રહ્મચારી બન્યા.

તે અન્વયે-મિદ્ધાર્થ-નામા શ્રાવક છું પરમપિંએ મારૂ બીજું નામ ‘સિદ્ધપુત્ર’ ગણ્યું છે શ્રી પરમાનન્દ કેવળી પામે આશુવ્રત લીધા છે તેમનો હું બ્રહ્મચારી શિષ્ય છું મેરુગિરિ

યાત્રા કરી શ્રી શત્રુજય તીર્થ જઈ રહ્યો હતો નાસ્તિક-
મનાનુસારી 'મોહરતિ'ની સત્ત્વે અસત્ ઠરાવતી, સત્ય તત્ત્વોને
દુષ્પાવની વાતો અવકોષ્ટીને અત્રે આવ્યો છું.

રાજા વિનતિ કરે છે ભાવધર્મશીલ ! જીવાદિ તત્ત્વને
પ્રકાશો 'મોહરતિ'ને ઉદ્દેશીને જોડ્યા 'કુજતિમાં' ખેચી જનારી,
જીવાદિ તત્ત્વને આકાષ કુનારી. આ તારી બુદ્ધિ કઈ ભતની ?
અન્નમુખ કેમ નથી થવાતું ?

ખૂબ જ સરજનાથી બુદ્ધર રીતે જીવાદિ તત્ત્વની મિદ્ધિ કરે
છે ચિત્ત-વેદન-નજા-વજાન-ધારણા-બુદ્ધિ-છંદા-મતિ વિ. લક્ષણો
જીવના બનાવે છે જીવ નાશાન ચર્મચક્રથી નથી દેખાતો.
અર્વાચ અન્ન મિદ્ધા દંડક શકે છે

આત્મા સિદ્ધ પૂત્રા પુત્ર્ય-પાપાદિ સિદ્ધ છે જ માટે મિથ્યા
મતિ છોડા નાવત અન્ન નભાસદાં ચોર આનદમા આવી ગયા
નિદ્રપુત્રની ભૂર ભૂરિ પ્રશન્ના કરવા લાગ્યા

ત્યા તો આકાશમાથી સિદ્ધપુત્ર પર પુષ્પવૃષ્ટિ થઈ દિવ્ય
વાણી સભગાઈ થી પરમાનંદ કેવળીએ પહેલા કદુ છે. 'આ
નિદ્રપુત્ર જીવાદિ તત્ત્વજાતા શુદ્ધપ્રરૂપક-સત્યવાતી આત્મા છે' આ
બાપુ જોઈ આભળી ગજાદિની રામરાજી વિદુસ્વર થઈ ગઈ

સત્યના શા ભામ-ના લઈએ ! દેવો સત્યના પદો રહે છે.
નાનંદના સત્યની આજ્ઞા હાંપે છે અસિ માન થાય છે પણ
લોક કુંભવત છે કે સારી વનસ્પતિ ખીંછે. ત્યારે જવાનો મુકાય.
ગંદાનં સાકર ન મને ક્રોધાસિથી મગગતો મોહરતિ સભા
છોડી ગયા ગામેગામ નામ્નિક મન ફેલાવના લાગ્યો. આન્નિકાથી
નિર્લાપો મરીને વનન વાનઃ ઘરો ત્યાથી મરી નટ બન્યો

જરૂર આ લોકો પાપી ભીરૂ હોય છે, ગતિ ખગડે તેવું આચરતા નથી. સુગતિના જ અર્થી હોય છે. પણ ખુદ ઉચ્ચકોટિના ભૌતિક પૌદ્ગલિક સુખો માટે. જન્મ-મરણાંતક મોક્ષ સુખ માટે નહિ.

આ લોકો માને છે અને પ્રચારે છે કે :—ધર્મથી-સુકુળમાં જન્મ, શરીર સ્વાસ્થ્ય, સૌભાગ્ય, આયુષ્યનું ખળ, નિર્મળ યશવિદ્યા, ધનસંપત્તિ, અટવી આદિના ભયથી રક્ષણ, સ્વર્ગ અને મોક્ષ મળે છે, આવી રીતે ધર્માર્થી છતાં, સદ્ગુરુના શુદ્ધ ઉપદેશરહિત વિમધ્યમને, સદ્ધર્મની પ્રાપ્તિ દુર્લભ અને છે.

શ્રીપતિ સાર્થવાહનું દૃષ્ટાંત 'વિમધ્યમ'ની કક્ષાને ધરાવતર સમન્વયશે દેશ ભરત. નગરી ચન્દ્રાવતી. રાજા ચન્દ્રતિલક. સાર્થવાહુ શ્રીપતિ રાજાને પ્રિય સર્વજનનો આદરપાત્ર મિથ્યાત્વથી મૂઢ-જિનધર્મથી અજ્ઞાત

એક દિવસ પ્રાક્ષમુહૂર્તે-પરોઢીએ જાડીને મનમાં વિચારે છે. કાલ પસાર થઈ રહ્યો છે આયુષ્યનો ભરોસો નહિ વિભૂતિ ક્ષણવિનાશી છે પ્રિયજનોમાં પ્રેમ ક્ષણભ્રવી છે માટે ધર્મમાં પ્રમાદ શો ? મારા કુલોચિત ધર્મને આદરું.

યજ્ઞકર્મ, હજારોને ભોજન, વાવ, ફવા, તળાવ ખોદાવવાદિ કાર્યો ખાર વર્ષ કર્યા, પુત્ર શ્રીતિલકને ધરનો ભર સોંપ્યો. રાજાની રજા લઈ તીર્થયાત્રા માટે ઉત્તર દિશામાં પ્રયાણ કર્યું. દેશાન્તરોમાં ભમતા એક અટવીમાં મહુર્ષિને જોયા. પશ્ચાત્તને છે. ઉચ્ચકોટિના પ્રદક્ષિણથી પવિત્ર છે દેહ મલયુક્ત છે

જોનાં જ ભોલવા લાગ્યો, ખરેખર આ મહુ અમંગળ છે. અગ્રુચિ શરીરવાળાને ધર્મક્રિયા કેવી ! પણ શત્રુમિત્ર અને તૃણમણિ

તેમજ માટીનું ઢેકું અને સુવર્ણ પર સમદષ્ટિવાળા મહામુનિ તેના પરની દયાથી દહેવા લાગ્યા. હે શ્રીપતિ, શુચિ-અશુચિને તું જાણતો નથી. આધ્યાત્મિક પવિત્રતાને છોડીને, જલાદિ શૌચને તું વળગે છે તાત્ત્વિક પુરુષો-બ્રહ્મચર્ય-સત્ય-તપ અને સયમથી શુદ્ધિ સાધે છે. તીર્થસ્નાનાદિથી નહિ. બ્રહ્મચારીઓ બ્રહ્મચર્ય અને સંયમની રક્ષાના હેતુથી સ્નાનાદિ દેહશોભા કરતા નથી.

શ્રીપતિનું મન કંઈકે કુણું બન્યું. ખરેખર આ તત્ત્વજ છે. સ્વદેહમાં પણ નિઃસ્પૃહ છે આમ ભદ્રકલાવને પામેલ મુનિ પ્રત્યે કહે છે. મહર્ષિ-આપની આંતર પવિત્રતાની વાત સાચી છે. પણ હું સ્વકુલાચાર છોડી શકતો નથી. મારા અપરાધને ક્ષમા કરો.

બાર વર્ષે સ્વગૃહે આગ્યે વૃદ્ધાવસ્થામાં પુત્રવધુ અને પુત્રો તરફથી-અવશા ધવા લાગી વૃદ્ધત્વને પોતે નિદે છે મરીને તે જ નગરમાં કોઈ ભરવાડને ત્યાં બકરો ધર્યો પિતાના શ્રાદ્ધ દિવસે પુત્રોએ તે જ બકરો ખરીદ્યો સ્વગૃહાદિ જોતા બકરાને પૂર્વભવનુ જ્ઞાન થયું. રાડો પાડતો તે મરાયો ભયકર દ્રોપદી મરી સાપ ધર્યો પૂર્વવેંદથી પુત્ર અને પુત્રવધુને ઠર્યો બન્ને જંગલમાં મૃગમૃગી ધયા સર્પ મરી નિહ ધર્યો તે યુગ્મનો નારા દુર્યો પેલા બે હાથીના જોડલા તરીકે જન્મેલા તે જ સિંહે તેમને મારી નાંખ્યા બન્ને શબરયુગ્મ તરીકે જન્મેલાં સિંહ સાથે શુદ્ધ શર ધર્યું

ત્યાં તો તે જ મુનિવર વિહરતા આવી ચડ્યા તેમને જોતા જ સિંહ દાદક પ્રસન્ન મનવાળો બન્યો. ત્યાં તો મુનિવર બોલ્યા —ભો શ્રીપતિ! યાદ કર તું બકરો-સાપ-સિંહ રૂઢી રીતે બન્યો હજુ પણ ધીજીનધર્મને સ્તીકાર પૂર્વભવ જોતા

સંતાપ કરવા લાગ્યો. આત્મનિન્દામાં લાગી ગયો હુવે આ પશુલવમાં શું કરી શકું !

ત્યાં તો પેલો ભીલ્લ સ્વસ્ત્રી સાથે ત્યાં આવી પહોંચ્યો. તે વિચારવા લાગ્યો. અરે આ લયંકર કૂર સિંહુ આટલો શાન્ત કેમ ? જરૂર આ પ્રશાન્ત મહુર્ષિનો જ પ્રભાવ છે એટલામાં તો સિંહુનું ભીલ્લ પ્રત્યેનું પૂર્વલવનું વેર જાગૃત થયું. હુમલો કરવાને દોડે છે. ત્યાં તો મુનિવરની મીડી વાણી સંભળાઈ.

ત્રણ-ત્રણ લવથી પુત્રને અને પુત્રવધુને મારી નાખવા છતાં હજુ શાંતિ નથી વળી ? પૂર્વલવના ઘાત યાદ કરાવ્યા પાછો શાંત બની વિચારવા લાગ્યો. આવું અધમ કામ વેરવૃત્તિથી મારા આત્માએ કયું ?

તે બન્નેએ પૂર્વલવ જોયા અરે આ અમારો પિતા છે ? બધાએ વૈરાનુબધ છોડી દીધો. મહુર્ષિની ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા કરવા લાગ્યા. બન્નેએ સિંહુના પગમાં પડી માફી માંગી સિંહુ પણ પ્રસન્નમના બન્યો. પણ ત્રણે આત્માઓ ખૂબ ખેદયુક્ત બની ગયા.

મહુર્ષિએ, ખેદ છોડી, જિનેાકૃત ધર્મ આરાધવા પ્રેરણા કરી. વિશેષમાં કહ્યું, આ અનિત્ય સસારમાં બધા આત્માઓ પરસ્પર સ્વજન બન્યા છે પરસ્પર પરજન પણ બન્યા છે એવી જાતિ-યોની કુલ કે સ્થાન નથી, જ્યાં અનંતો વખત આત્મા જન્મ્યો ન હોય ત્રણે સવેગ પામ્યા.

પણ તે જ મમયે ત્યાં કેટલાક તાપસો આવી ચડ્યા. ખરેખર ભાવીભાવ મિથ્યા થઈ શકતા નથી. ત્રણે તેમને જોઈને આનંદ પામે છે.

પૂર્વલવ પરિચિત સંસ્કારો ઉગી ઉઠ્યાં શખર ખોડ્યો, આપ અમારા પૂર્વલવના ગુરુઓ મહુદલાગ્યે મળ્યા છે. ખરેખર અમે કૃતકૃત્ય બની ગયા.

મહુષિએ જોયું કે મિથ્યાત્વના સંસ્કારો વ્યાપક બન્યા છે દામરાગ-સ્નેહરાગ સુખેથી છૂટે છે, પણ દૃષ્ટિરાગ-મિથ્યામાર્ગ પગેનો પ્રેમ-ખરેખર પંડીતોને પણ દુસ્ત્યાબધ બને છે. મહુષિ અન્યત્ર વિહાર કરી ગયા.

સિંહ અનશન કરી પ્રથમ દેવલોકમાં-આલિયોગિષ્ટ-નોકર દેવ થયો. બીલ-બીલડી તાપસવત પાલીને ત્યાજ નોકરદેવ તીકે ઉત્પન્ન થયા. ત્યાં મહાન્ ઋદ્ધિવાળા દેવોને જોઈ, પન્નાઓ દરવા લાગ્યા. પ્રાપ્ત જૈન ધર્મને પૂર્વલવમા આરાધ્યો નહિ આવી રીતે સ્વનિન્દાપર, લવાંતરમાં જિનધર્મ પામી યાગી મુદ્ધિ પામશે.

આ રીતે વિમધ્યમ આત્માઓ, ધર્મનો સાર સાલગવા છતાં, ધર્મના સારને પામી શકતા નથી મિથ્યામતિથી ઘેરાયેલા. મિથ્યા ઉપદેશથીજ આકર્ષાય છે અને દહ બનેલા તેવા સંસ્કારોને લઈ, પોતાનું લવબ્રમણ વધારી મૂકે છે દુખના હુંગર સ્વયં ખરા કરે છે.

જિનવાળી દાને પડવી એજ મહાપુણ્ય માર્ગ છે એ અણુ મળ્યા પછી, જ્ઞાનતંતુઓમાં અણુઅણુટી થવી. તે હૈયામાં ન થઈ, એ તો અહોભાગ્યની અનોખી નિશાની છે તેમાં પૂર્વ પ્રજ્ઞા પામ્યા કરી, તેના પાલનમા તત્પર બનનાર વિરહ બંધનનો તો ખરેખર અનુનોદનીય અને ધન્યવાદને પાત્ર છે.

મધ્યમ (૪)

આ ચોથો વિભાગ છે તો ચક્રોર. માર્ગનો જાણ શ્રદ્ધ સાચી, સત્યતા પ્રેમી, પણ ગૃહવાસી. વિષયોની મધુરતાને છોડી શકતા નથી. પ્રવ્રજ્યા પામી શકતા નથી. સાધુપણુ ગમવા છતાં સ્વીકારી શકતા નથી

૧. મોક્ષને જ પરમાર્થ માને છે-પણ ચારે પુરુષાર્થમાં ઉદ્યમવંત હોય છે

૨. રાગદ્વેષની ભયકરતા સમજે છે-પણ સ્ત્રીપુત્રાદિના રનેહમાં બદ્ધ હોય છે

૩ સસારની અસારતા જાણે છે-પણ ચપલ ઇન્દ્રિયો પર કાબુ નથી આવતો.

૪ વિષયોના કટુવિપાક જાણે છે-પણ અનાદિની વાસના આકર્ષે છે.

૫ સમ્યગ્ જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રની રૂચિ-પણ મોક્ષ તેમને માટે વિલંબમાં છે મોક્ષમાર્ગને જાણે છે સમજે છે.

આ રીતે કુર્મપરિણતિની અચિન્ત્ય શક્તિને તાજે બનેલા મહાપુરુષ આચરિત સાધુદીક્ષા પામી શકતા નથી હીન સત્ત્વ તે આત્માઓ ગૃહવાસને સેવે છે

તેમાં જીવઅજીવાદિ તત્ત્વના જાણ. જિનવચનરહસ્યને પામેલા સમ્યગ્દૃષ્ટિ શ્રાવકો પણ હોય છે તેમજ સરળ પ્રકૃતિના, ઠરુણામભર હૈયાવાળા આત્માઓ પણ હોય છે. તેઓમાં ક્ષમા-મૃદુતા-સરળતા હોય છે લોભ તરફ ખેંચાવા છતાં તેનાથી વ્યાકુલ નથી હોતા દાન-શીવ-તપમાં રુચિવાળા હોય છે. એમના દુયામાં શુભભાવ રમતો હોય છે લોકોમાં માન્ય બને

અને વળી જિનધર્મ જાણ્યા પછી એ બીચરા રાંકડાઓને હું હુણુ ? પુષ્પો તો આપની શેષ-પ્રસાદ તરીકે લીધા છે

દેવ દયાધર્મની માનસિક દૃઢતા જોઈ પ્રસન્ન થયો. પુત્ર જિનચન્દ્ર કુળાકુશળ જિનધર્મનો જ્ઞાતા યૌવનવયમાં મિત્રો સાથે ફરવા નિકળ્યો છે ત્યાં એક ગાથા સાંભળી સોળ વર્ષ થયા બાદ પિતાની લક્ષ્મીનો ઉપભોગ કરનાર, લોભુ વસુદ્ધ કરવા આવ્યો છે

તેજને ટકોરો. સ્વબળે લક્ષ્મી ઉપાર્જન કરવા પરદેશ આવ્યો. પહેરેલા વસ્ત્ર સિવાય પાસે કંઈ નથી હા પૂર્વોપાર્જિત પુણ્ય અને પાપ સાથે છે.

ગામ નગરોમાં ભમતો સમુદ્રતટે પહોંચે છે ત્યાં એક મુસાફર સમુદ્રને ઓઢાંભો આપી રહ્યો છે તારી પાસે રત્નો અને અમૃત હોવા છતાં કોઈનો ઉદ્ધાર કરતો નથી તો શા માટે મોટી મોટી લહરીઓ વડે ઉછાળા મારે છે !

તે પથિકને જિનચન્દ્ર કહે છે —પરને દ્વંષણ આપવું—એ વાણીનું ભૂખણ નથી જે બીજાને અનુકૂળ બને છે, મીઠાશથી અને ધીમાશથી બોલે છે, સામાના ગુણને પ્રશંસે છે, તે દેવોને પણ વદ્ધલ બને છે. માટે ઉદ્ધિના દ્વંષણ ન બોલ. તેનામા પણ ગુણો છે રત્નનો લહાર છે ગલીરતા ગુણ માટે સાગરની ઉપમા અપાય છે

આ ગુણઆકુક્તા સમુદ્રના અધિષ્ઠાતા દેવે સાંભળી દેવ પ્રમન્ન થયો. પ્રગટ થયો. કોટ મૂચના પાંચ રત્નો આપ્યા પુણ્યનો પ્રદર્શ તે આનું નામ. પૂર્વભવના ઉચ્ચ કોટિના સુકાર્યેતું કૃણ આમ આકુસ્મિક પણ મળે

જોના ચારે હર્ષિન જની ગર્હ યક્ષના વચનથી પાણિયકુલુ ધયુ-
પ્રભાતે રાત્રદિ વિસ્મય પામ્યા પોતપોતાની પુત્રીથી વિગત
મળતા આનંદની અવધિ નથી. હાથી, ઘોડાદિ વડે કુમારનો
સત્કાર થયો.

કુમારે ચાર રત્ન, ચાર પ્રિયાને આપ્યા તે ચારેએ કિમતી
હારના પદકમાં પ્રાધાન્ય આપ્યું પાચસુ કુમારના હારમાં ખીટી
ઉડ્યું થોડા દિવસ પછી સ્વસ્થાને સ્વજનોને મળવા કુમારને
ઉત્કણ્ડા જન્મી રાત્રદિની અનુજા મેળવી, પ્રિયાઓ સહિત
સમુદ્રમાં મુસાફરી શરૂ થઈ.

પુણ્યવાનને પણ પૂર્વપાપ ઉદયમાં આવે ને ? સમૃદ્ધિ
પણમાં પલાયન થઈ જાય ને ? સ્વજન પ્રિયવર્ગનો વિરહ થાય
ને ? જાણે ચાવીના રમકડા કર્મસત્તાના નાચ જુગુઆ છે એને
હારે વિરલા તે વિરલા પ્રધાનપણે પચમહાવ્રતધારી, પરમાત્મ
માર્ગસ્થિત સાધુઓ.

સાગરની સફર પાર પડી તેની ખરી તોફાન ઉઠે આર્ધી
આવે ખડકો નડે જિનચંદ્રનું વડાણ તૂટે છે પોતે સમુદ્રમાં પડે
છે તેની બન્ને ભુજાઓ ચાર પ્રિયાઓએ પકડી રાખી છે પુણ્ય
સહારો આપે છે જળકુસ્તી એક આવે છે સાથે તેની પણ
ચાર હાથિણીઓ છે પાચ-પાચેને રત્નદ્રીપે મૂકે છે આનુ નામ
તે પુણ્ય મરણની આણીએ શરણ

કુમાર આ કુદરની ઉપદારથી આશ્ચર્યમાં ડૂબેલ છે વનમાં
ભમે છે ધ્યાનસ્થ મહર્ષિને જુએ છે ત્યાગ એને સમતાની
પ્રશસા દરે છે પ્રગામ કરીને પૂછે છે ભગવન્ વનહાથીને
ઉપદાર શાથી ?

નિવારવા યક્ષને યાદ કરે છે યક્ષ હાજર થાય છે પુણ્યવાનોના પુણ્ય આવા હોય છે દેવો પણ વશ થાય છે, અને વશ રહે છે

યક્ષ સાંત્વન આપે છે શીલવતી ચારે મુખરૂપ છે નગર અહાર મૂકે છે. ચિનામણિ રત્ન આપે છે અજનગુટિકા પ્રયોગથી રાજાની પાસે પહોંચે છે ચારે વચ્ચે થતો વાર્તાલાપ સાલળે છે. કુળવતીઓનો વાર્તાલાપ પણ બોધક સુખદ હોય ને ?

રાજપુત્રી રૂપરેખા કહે છે.—હે સખીઓ ! નિર્મળકુળમાં જન્મ, યુવાન વય, વિદેશમાં આગમન, પ્રિયનો વિરહ, આ અધાતું શું પરિણામ આવશે ? સમજાતું નથી

મંત્રી પુત્રી રૂપનિધિ કહે છે.—હે સખી ફીકર કર નહિ સજ્જનો પદોપકાર માટે સર્જાએલ હોય છે. ભુવનના કોઈ પણ ભાગમાં હો. તેઓ મર્યાદાવાળા હોય છે

શ્રેષ્ઠી પુત્રી રૂપકલા કહે છે :—તે પુરુષો ધન્ય છે તેઓનું જીવનું સફળ છે જેઓ નુક્તિરમણીમાં રત, પરમ્પ્રી વિષે વિરક્ત ચિત્તવાળા છે.

સાર્થવાહ પુત્રી રૂપવતી કહે છે.—ઘણું વિચાર્યું ઘણી રીતે વિચાર્યું. સંકટમાં સપડાએલ કુલવતીઓને, પતિના વિયોગમાં મરણ વિના શરણ નથી

અર્ચાવર્તની આ છે સસ્કાર અભા. સુસંસ્કાર વડે જ કુળો-ઉચ્ચકુળો ગણાય ને ? શીલસંપન્નતા અને શીલરક્ષણ એ છે આર્યસંસ્કૃતિની ગરિમા. રૂપ-ધન-યૌવનાદિ પણ શીલ વડે જ શોભે છે. રૂપનો મદ નહિ. ધનનો ગર્વ નહિ. યૌવનની અવગચ્છાઈ નહિ.

ઉદ્યાનમાં જાય છે, પ્રભાતે ચારે રાજસભામાં. તેમનું સ્વરૂપ
પૂજાય છે, કુલવતીઓ મૌન રહે છે સ્વકુલ પરિચય આપવામાં
લઘુતા મનાતી વણિકને પૂછવામાં આવે છે કપટી ચોર શું કહે!
દેશાન્તરથી મૂલ્ય ખચી, આપને ભેટણું આપા, ખરીદી લાવ્યો
હું મંત્રી કહે છે, તદ્દન અસંભવિત

આ અવસરે, શુટિકાપ્રયોગથી રૂપ બદલી કુમાર આવેલ
છે જેણે પાંચહજાર રત્નો લઈ લીધા છે કન્યાઓના પતિને
સાગરને સોપ્યો છે. તે સઘળું કહેશે ! રાજદિ આશ્ચર્ય પામ્યા
સ્વર કન્યાઓએ ઓળખ્યો પણ રૂપ જુદું હોવાથી મૌન રહી

રહસ્યને કોઈ ઉઠેલી શકતું નથી કોઈ બોલતું નથી વણિક
નીચું મુખ રાખી બેઠો છે ત્યાં તો મંત્રી કહે છે. રાજન, આ
મહાભાગ્ય જ રહસ્ય ઉકેલશે. રાજાએ કુમારને આગ્રહ કર્યો
કુમારની પરોપકારી ઉદારતા પ્રથમ વણિકને અભયદાન અપાવે
છે પછી સર્વવૃત્તાંત છતું થાય છે રત્નો કુમારને મળ્યા. વણિક
દેશપાર થયો ચારે બીજું રૂપ બેઠું ખેદિત થાય છે. કુમાર
મૂળરૂપ ધારણ કરે છે ચારે રાજ રાજ થઈ જાય છે

શુભાનુરાગી રાજા સુદર સત્કાર કરે છે પોતાની પાસે
રાખે છે માતાપિતા યાદ આવતા, રાજાની રજા લે છે અઢળક
ઋદ્ધિ સહીત સ્વનગરે પહોંચે છે માતાપિતાનો પ્રમોદ માતો
નથી ત્યાં તો તેજ ચતુર્જાની મુનિભગવંત ભુવનભાનુ મહારાજશ્રી
પધારે છે નગરજનો, જિનચન્દ્રકુમાર, ચારે પ્રિયાઓ, માતા-
પિતા વન્દને જાય છે મુનિવરશ્રી સુધાવાહી દેશના દે છે

મૂઢતા પ્રાણીઓની કેવી છે ? જાણે છે કે આયુષ્ય ગમે
ત્યારે ખજાસ થાય છતાં આઠે કર્મેનો બંધ કરે છે. જાણે

યુક્ત શુભ ધ્યાનથી ખારમા દેવલોકમા ઇંદ્રનો સામાનિક દેવ બને છે ક્રમે કરી મહાવિદેહમાં મુક્તિ પામશે.

પુણ્ય પાપના ચમત્કાર અને સજ્જનોનો સત્કાર, આ દૃષ્ટાંત ખડા કરે છે. ધર્મજ મહા રક્ષક છે ધર્મજ મુક્તિદાતા છે ઇંદ્રલોક પરલોકમા સુખ-સમાધિ-શાંતિ આપનાર પણ ધર્મજ છે ધર્મ તેજ જે સર્વજ્ઞ વીતરાગ કથિત હોય અહિંસા-સયમ-તપના સાચા સ્વરૂપે હોય. અહિંસા આત્માનું તેજ છે સંયમ આત્માના તેજને પ્રગટ કરે છે તપ તે તેજનું રક્ષક કવચ છે

મધ્યમ પ્રકૃતિના માનવી પણ માર્ગસ્થ હોઈ તરી જાય છે તરવામાં વેગ ઓછો પણ શ્રદ્ધાની દૃઢતા મળેની. સસારમાં રહ્યા છતાં હૈયે ધર્મ. જિન આજ્ઞા એજ પ્રાણ. એજ ત્રાણ એજ ભાન અને સાન હાન કરે એ કર્મની. રક્ષા કરે એ ભાવપ્રાણની જ્ઞાન જન્માવે સાચું. ક્રિયા કૃત્યાણુકારિણી દેશચારિત્ર પણ કર્મોને ખાખ કરનાર સર્વ ચારિત્રની લાલસા હવતી જાગતી.

આજના ભયંકર વિષમ કાળમા આવા મધ્યમ પ્રકૃતિના માનવી પણ દોહિલા. એવા આત્માઓના લેવા રહ્યા ભામણા કામન સર્વ પૂરે અનુમોદના કરણ-કરાવણ અનુમોદના સરખા ફળ નિપજેછ પેલા મહામુનીશ્વર ળળળદ્રણ, રથકાર સુધાર અને સચેતસંજ્ઞા હરણિયું એક મહામુપાત્ર, બીજો દાતા, ત્રીજું હરણિયું અનુમોદક પ્રમોદલાવે સર્વ પામ્યા ગતિ સ્વર્ગની

ઉત્તમ (પ)

ઉત્તમની ઉત્તમતાની સુવાસથી વાસિત બને વિશ્વ. શાંતિ-સમાધિ-મુક્તિ એના મીઠા ફળ અનાદિની કળ ચઢેલી

સેવ્યાનુ સ્વાભાવિક પરિણામ પરિણતિ સુંદર પરિણામ સુંદર
પ્રમન્યા પરિણામ સુંદર.

વિશાળ જમ્બુદ્વીપ લબ્ધ ભરતક્ષેત્ર નગરી અયોધ્યા કુલ
ઇક્ષ્વાકુ (ભગવંત આદિનાથનું. ઇંદ્રે સ્થાપ્યું) સુરપતિ રાજા
સુરસુંદરી રાણી. પુત્ર તેમનો પુણ્યવાન્ મહેન્દ્ર. મંત્રી ગુણસાગર
મંત્રીપુત્ર ગુણસુંદર

મહેન્દ્રની ઇચ્છા પૃથ્વી પર્યટનની. મિત્ર ગુણસુંદરનો ટેકો.
પર્યટનમાં વિચક્ષણતા ખીલે. વિવિધતા જોવા મળે સંસારીઓની
મોજ. આત્માઓની ખોજ અને ખી બન્ને થયા તૈયાર. માખાપ
જાણે નહિ જાણે તો વિયોગ વિરહે જવા દે નહિ.

પુર-પર્વત-વનરાજી નિહાળે છે. કુદરતને ખોળે આનંદે છે.
પહોંચ્યા અવન્તીના ઉદ્યાનમાં. સૂર્યનો થયો અસ્ત. સૂર્યની પણ
રોજ ત્રણ દશા ઊગવું-ભમવું-આથમવું, ખીચારા કર્મવશ ખીજ
જીવોની શી ગતિ ? આટઆટલા તારાઓની ઋદ્ધિ, છતાં રક્ષણ
નહિ ચંદ્રનું. ક્ષયવૃદ્ધિ લાગુ. ખિચારા નિત્યપતિતની તો અવગતિ જ
હોય ને !

આમ વાર્તાવિનોદ કરે છે. સંધ્યાએ સમીપના દેવ ભુવનમાં
જાય છે ત્યાં રૂપવતી યોગિની આવે છે. તેને જોતાં જ કુમાર
દ્રષ્ટિ નીચી કરી દે છે. યોગિની તેને પ્રશ્ન કરે છે ખરેખર આવા
પુરુષોથી પૃથ્વી પ્રશંસા પામે છે પારકાના દુઃખે દુખી. અપયશથી
દૂર રહેનારા. પછી યોગિની દેવતાને નમે છે. કામદેવ રામકુમારને
આશીર્વાદ આપે છે. પુરુષદ્રેષિણી રત્નમાલા તારા કંઠને વિષે
વરમાળા આરોપે.

આ જીવિત પણ. દેવેંદ્રો-અમુરેંદ્રો-નરેંદ્રો પણ અ તે મરણને શરણ થાય છે માટે મોંઘેરો માનવ જન્મ પામી, કાઈ ચીજમાં મોહ મમત્ત્વ ન રાખે।

દેશનાની અસર સુરપતિ રાજવી પર ઘેરી થઈ. મહેન્દ્રને ગાદીનશીન કરે છે અનેક રાજવીગણ સહુ દીક્ષા અંગીકાર કરે છે મહેન્દ્રરાજા ગુણસુન્દરમિત્ર મંત્રી રાજ્યસુખી પ્રજા આનંદમાં. પૃથ્વી જિનમહિર મહિત બની ગઈ શ્રી જિનેશ્વરદેવ અને શ્રી સંઘની લક્ષિતામાં ખામી નહિ બન્ને શીઘ્રમુક્તિમાં લઈ જનાર. અનુકંપાદાનનો ધોધપ્રવાહ. જેનામા જન્મે લાવદયા તેનું હૈયું સદા દયાળુ શક્તિ પ્રમાણે સૌને સુખી કરે. આ તો રાજવી. જિનધર્મમાં સુદૃઢ દીનદુઃખીયા કોણ રહે? ઔચિત્યનો પાર નહિ. પૈસા કે રૂપીઆની કિંમત નહિ સોનામહોરો ઉછળે તેમજ હૈયાના લાવ ઉછળે મનમુક્તિમાં-દેહ સંસારમાં પણ મુક્તિના માર્ગે ઉત્તમ આત્માની વાતો બધી ઉત્તમ

લાવોત્કર્ષ પણ લાગ્યવાનોને સામે આવી મળેને ? તેજ લગવંત જીવનભાનુ કેવળી પધારે છે ઉદ્યાનપાલક વધામણી આપે છે રાજા જીવનભર ચાલે તેવું અને તેટલું દાન આપે છે ન્યાલ કરી દે છે મંત્રી સાથે પૂજ્યશ્રી પાસે દેશના અમૃતધારા. નવપદ્મલલિત કરે આત્માને. ટાળે કર્મોને સમજાવે મર્મોને પ્રમોદ કરાવે લગ્ય બ્રમરોને

વિષયો વિષ જેવા, કિંપાકે રૂળ જેવા ઘડીમાં છોડીને જાય તેવા. તો સ્વયં કેમ ન છોડવા ? છોડીને જાય દુઃખના ડુંગર ખડા ધાય સ્વયં છોડીએ સમતારસમાં રમીએ પ્રશમના પાન કરીએ લવમાં ન લમીએ. આત્મરમણે રમીએ મુક્તિપુરીમાં જઈ વસીએ.

મંચેગરસની લહાણ આત્માભિમુખતાની જાગૃતિ. મુક્તિમાં રતિ વિપથોમાં વિરતિ. મહેન્દ્રરાજવીના મનમાં મહાલે સર્વ-વિરતિ ગુરુ લગવતને વિનતિ હૈયા લાવલરી કદી નતિ ગુરુ કદે દદ. પામે સર્વવિરતિ ઝટ. છોડો સઘળી ખટપટ કાલનો વાયદો ખોટો. જે કશું શુભ તે આજે. પ્રમાદમાં પડ્યો નહિ

રાજવી મહેન્દ્ર જતા જતા પણ પૃથ્વીને અનૃણ કદે છે. શામન શોભાકારી અનેક શુભ કાર્યો શરૂ થઈ ગયા અપ્તાહ્નિકા મહોત્સવ તો હોય જ શ્રી જિનમંદિરો ચોર દીપી ઉઠ્યા દુંદુભી-ભેરીના નાદ ચારે દિશામાં ફેલાયા રત્નમાલાના પુત્ર રત્નશેખરનો રાજ્યાભિષેક થયો વારસામાં રાજવી પણ પ્રભ વત્સલ મૂઢાયને ? આર્યસંસ્કૃતિની મર્યાદાઓ અજળ હોય છે રીતિનીતિનું પાલન ગજળ હોય છે

ઉચ્ચકુલ-ભોગકુલ-રાજન્યકુલ-ક્ષત્રિયકુલના-પાત્રો પુરુષો માથે રાજા મહેન્દ્ર દીક્ષા લે છે ઉચ્ચકુલની મહત્તા પ્રત્યક્ષ આજે પણ સર્વ ક્ષેત્રોમાં અનુલવાય છે પુણ્ય-પાપ-કર્મસંજ્ઞિત ઉચ્ચ-નીચ કુલના વર્ણનો સર્વજ્ઞ-શાસ્ત્રોમાં દેરદેર આવે છે સંસ્કાર ભૂમિ પણ પ્રાય તે પર નિર્ભર રહે છે. આચાર-વિચાર-વર્તનમાં પણ બહુદેર રહે છે પ્રિન્સિપલ એક્ઝલ્સ-ટોલી-અફાન્સિ તો નાયન્ય પણ માને છે આજનું વાનથ વિજ્ઞાન પણ તેના સાક્ષી ભરે છે.

આજે ભરે. પાશ્વિમાત્ર શિક્ષણ અને છૂપી દુરંગોના પ્રતાપે ઉચ્ચ-નીચકુલ, વર્તિભાતિના ભેદ ભૂલવા ઘાત પ્રયાસો રહી ગયા તે પણ તેના વિદ્યાનુ-સર્વજ્ઞ દુષ્ટાચર-સંસ્કૃતિ વિનાશ-ભારતની ભવ્યતાને અથા મારતા પરિણામો પણ

તપસા સર્વ સાધ્યમ્ શ્રી મહેન્દ્ર મહર્ષિ અને સાથેના પાંચસોને-
અણિમા આદિ અનેક લઘિધઓ પ્રગટ થઈ

આત્મામાં અનત શક્તિ-લઘિધ પેરેલી જ છે. કર્મનું આવગળ
ખમે, સ્વયં પ્રગટ થાય અનત દેવળજ્ઞાન-દર્શનમા લઘિધઓ
પેરેલી જ છે પીતરાગ દેવળી એનો ઉપયોગ ન કરે એ એક
અનોખી મર્યાદા છે અણિમા લઘિધથી આણુ જેટલુ કરી શકાય
તેવી જ રીતે રૂથી હલકુ, વજ્ર જેવું વજનદાર મેરુ જેવડુ, ભૂમિ
પર ખડા સડી મેરુને સ્પર્શ વિ વિ.

આ મહાત્માઓ તીર્થ દરની ઇંદ્રની ઝલ્લિ પણ વિકુર્વા શકે
અર્થ જીવોને વશ કરી શકે અદૃશ્ય થઈ શકે પણ ના શાસનના
દોષ મહાવિકટ પ્રસંગે જગર મહત્તી પ્રભાવનાના દુર્ભાગ
ઉપયોગ કરે તો કન લેનારો દેવળ-જ્ઞાની પન્થાર્પિત લઘિધનો
ઉપયોગ કરે નહિ આ છે શ્રી લંકાસાગરની મહત્તા !

આમા ખીનગુહિના ધારી પણ જે સ્વેદ પા રહે નાનું,
નાનુંવા-પાઠ ખોટી વચ મોટા જુદાપાઠનાં લેટલુ રહે સ્વેદ
કરનાં નાનું પાઠા ભૂતી વચ નહિ લેટજાણી રહે દુર્લભ
પરે દુર્લભનાં માન મારે અદ્ભુત જે મહિમને અનંત મિત્ર
મારી સ્વચ્છ આત્માની

મહાનિધાનોથી પ્રભુપિતાના આવાસને ભરી દે છે. પુરાણા-ન ધણીય-તા-ધનનો આ પણ એક સદુપયોગ થાય છે. પુણ્ય એટલે પુણ્ય ભાવદયાના ધોધમાંથી પુણ્યના ઝરણા પણ કુટેને ? અને તે અતિ ઉચ્ચકોટિના ? ન ગર્ભસંતાપ પોતાને. ન માતાને ધન્ય કરણી !

પુણ્યપનોતા આવ્યા મારા નાથ રૂપકાન્તિ વધે માતાની પણ સાથોસાથ મન-વચ-કાય શુભપરિણતિએ જાય ઔદાર્ય-ગામ્ભીર્ય-ધૈર્ય વધતા માતાના દેખાય દોહદ મીઠા મધુરા ઉભરાય દાન દર્દ ભક્તિ કરુ દેવગુરુની બહુમાન સ્વજનોનું શુભ-ધૃષ્ટિઓનો સંભાર

પિતાનો પ્રમોદ વધતી કળાએ. પરાભવ કરે ન કોઈ નમતા આવે શત્રુ રાજાઓ આજ્ઞા અખંડ યશઃકીર્તિ ચારે દિશામાં. ત્રણ જગતના તારક ઉદ્ધારક આવ્યા શી ખામી રહે ?

જન્મક્ષણ મહાસુખાકારી. ગ્રહો સર્વે શુભચારમાં ત્રિલોકમાં પ્રકાશ નારકોને પણ ક્ષણભર પ્રકાશાદિતુ સુખ પ્રમુદિત દેવતાઓ કરે વૃષ્ટિ. રત્ન-સુર્વણ-રૂપ-આભરણ-વસ્ત્ર-પુષ્પ અને સુગંધી જળની મહાપ્રભુ જન્મે જયજયકારજ હોય ને ?

વગર વગાડે દેવોની દુન્દુભી ગાળ ઉઠે છે સર્વદિશાઓ તેજસ્વી પ્રસન્નતા ધારણ કરે છે સુગંધી શીતલ વાયુ વાય છે ધૂળ-ઝમરીનું નામ નહિ અરે પૃથ્વી પણ ઉચ્છ્વસિત બની ચાર આગળ ઉચ્ચકાય છે અને જરાએ હાલમડોલમ નહિ પુદ્ગલ પરમાણુઓની આવિર્ભાવ-શક્તિનો આ એક અનેઓ પુરાવો છે. ખૂબજ વૈજ્ઞાનિક અને સાયન્ટિફિક. પુણ્યના પરમાણુઓ દ્વારા થતું આંદોલન.

આવા સુદર સમૃદ્ધ વાતાવરણમાં, પોતાના આચાર પ્રમાણે
૫૬ દિગ્-કુમારિકાઓ શુચિકર્મ કરવા આવે છે આ પુણ્ય
પ્રકારની સારીએ રચના અને વિધિ ખરેખર મનનીય છે

મેરુગિરિ ઉપર ૬૪ ઇંદ્રો અને અનેકાનેક દેવો ઠારા થતો
પ્રભુશ્રીનો જન્મભોજિષ્ઠ, ખરેખર હુંચા ડોલાવે તેવો હોય છે
ભક્તિના પરાગની સુવાસ, નાસ્તિકને પણ આસ્તિક બનાવી દે
તેવી રાજયાત બને છે પુણ્યતત્ત્વની ઓળખ અને તેમાં અટલ
ધ્રુવ પેદા કરી દે છે વધુ શું આલેખવું ? સાડે એ જગત
આનંદથી ભરાઈ જાય છે

કેમકે સુર-અસુરના વેર શાંત થાય છે. નિર્થ્યો પણ
ઉપશાન્ત બને છે લોકોમાં આધિ-વ્યાધિની શાન્તિ થાય છે.
હુદ્રોપદ્રવ શમી જાય છે ભૂત-પ્રેત-શાક્ટિનીના ઉપદ્રવો ઊડતા નથી
દુષ્ટ-મત્રતત્ર અને ગ્રહો કનડતા નથી પ્રેમ-પ્રીતિ વધે છે
દુષ્ટ-ધી, આદિ વિપુલ પ્રમાણમાં મળવા લાગે છે વનસ્પતિઓ
ખીલી ઊઠે છે. પુષ્પ-પત્ર-ફળો અભિવૃદ્ધિ પામે છે અને,
સાધકોને ઘણા દાળથી સિદ્ધ ન થતા મંત્રો સિદ્ધ થાય છે
લોકોની જીવિત્તિમાં નિર્મળતા પેદા થાય છે.

મહોત્સવ-આનંદ-ગીતગાન-વાજાગાજી તો હોય જ ને !
વધામાં દેવા આપવા એ તો આર્યસંસ્કૃતિના સ્વરૂપો દેવો.
નંદીશ્વર દીપે જલ્ય અર્પણ મહોત્સવ યોગ્ય-વિવિધ અંગત
ધાર આનંદ-સંહાર ન માથે ગાન-નાચને જલ્ય દે કરે સાર
મારા દેવ

નાથનું ચરિત્ર શાસ્ત્રીય સૂક્ષ્મ દૃષ્ટિએ વાંચવું જોઈએ. ઉત્તમોત્તમ મહાપુરુષમાંથી કઈ સુંદરતા ન સાંપડે ?

વિકારના સ્થાનોમાં અવિકારી મન એજ વિરાગની નિશાની છે ને ? આ તો મહાવિરાગી ? આવા પરમાત્મભાવને પામવાના ભવમાં પણ કર્મસત્તાના પ્રબળ યોગે લોગોપલોગમાં રહેવું પડે ! આ છે સંસાર !

લોગકર્મ ક્ષીણ થતા પ્રભુશ્રી સંયમ માટે ચિત્તવે-ત્યાતો આવ્યાજ લોકાંતિક દેવો અમલ કરે એમના કુદ્યનો-આચારનો વિનતિ કરે નાથને જય જય નંદા જય જય ભદ્રા આપ સ્વામી અવસરના જાણુ છો જ્ઞાન વડે નિશ્ચિત છો. અમારી દૂરજ અમે બળવીએ છીએ. ત્રણ જગતના ઉદ્ધાર માટે પ્રવર્તમાન થાવ. સંયમ ગ્રહણનો અવસર આવે છે બાર માસ પહેલા આ વિજ્ઞપ્તિ થાય.

મહારાજ હ મેશા સ્વસમયે જાગેજ છે ને ? પણ શખના દાદિ દ્વારા સમયવિદો જાગૃત કરે છે. જયજયકાર કરે છે ને ? તો આતો જગદુદ્ધારકના સંયમની વેળા ! આવી સુંદર તક અધિકારીઓ કેમજ ચૂકે ? સંવત્સરી દાન શરૂ થાય. માતપિતાની નામાન્ત્રિ ઘટ્ટ સોનામહેરોતુ દાન. ૩૮૮ કોડ ઉપરનુ આ દાન પામે તે પણ ધન્ય. ભન્ય-હોય તેજ પામે પોતે પણ ઉદ્ધાર બની જાય પ્રભુ કુરુણા સાગર છે ને ?

દીક્ષા દિવમે ઇદ્ર ચોસડ હાજર અષ્ટાહનિકા મહોત્સવ અને સ્વર્ગીય આનંદ શોભા યાત્રામાં પૂછવાનું શું ? જ્યા ઇદ્રો શિબિકા ઉચકતા હોય અને ચામર ઢાળતા હોય દેવગણો અને દેવીઓ પુષ્પવૃષ્ટિ કરતી હોય જોનારનો આત્મા વિરાગમાં

ગણધર ભગવતો-કરે રચના દાદશાગીની ગણધર ભગવતો
શાસનની ધૂરા સોંપાય તે મહામાગોને. વાસનિશ્ચેષ કરે પ્રભુશ્રી
થાળ હાથમા વજ્રમય રાખી ખડા શકેદ્ર, સર્વત્રઅનુપમ શાંતિ
આ છે જૈનેન્દ્ર શાસનની રીતિ. એની સદાએ ગાવી મીડી
ગીતિ આ છે અનાદિ કાલની નીતિ. નીતિને માને-મદ્દે-
આચરે, એને નહિ ભવની ભીતિ.

સમ્યગ્-દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રાણિ-મોક્ષમાર્ગ.- ઉપદેશ ઝરે
વહેવા માંડે જ્ઞાન ગંગાના શીતલ અમૃત ઊંદુઓ ઝીલાએ
જાય. દાન-શીલ-તપ-સાવનાનો ચતુષ્કોણ પાયો નંખાય પાય
મહાવ્રત માળની ઈમારત ઉભી થાય તે માટે અસમર્થ ખાર
વ્રતની મદુલીએ આત્માનદ માને

વ્રતાદિથી કાયર સર્વશકયિત શુદ્ધ જિન માર્ગમાં અટલ
શ્રદ્ધા રાખે. એ પણ મુક્તિના સુખ ચાખેજ ચાખે 'સંસાર
ભૂડો અને મોક્ષજ રૂડો' એ વાતમા તદ્દન નિશંક સંસારના
સુખ હેયજ. ઉપાદેય એક માત્ર મુક્તિ અને તેનો માર્ગ સાધુ
ધર્મ. આ તીવ્ર માન્યતા, સંસાર સુખમાં ન લેખાવા દે. સાધુતા
માટે સતત તલસાટ જાગતો રાખે.

આટલા રોજે પણ ન પહોંચી શકનાર આત્માઓ માટે
નાથ ફરમાવે છે માર્ગાનુસારીપણુ મોક્ષને માને, સંસાર
ન ગમે પણ સુખ વિના ન ચાલે મુખને એકદમ હેય ન માને

સુખ જ્ઞાતર-સપત્તિ જ્ઞાતર, અનીતિ-અસત્ય-અપ્રમાણિકતા
ન જ આચરે સાચો નાગરિક એ જ કહેવાય દીનહીનનું
આશ્રયસ્થાન બને. દયા-અનુક્રુપા એના લોડીના કણકણમાં
વણાએડી હોય દેવગુરુનો પૂજક હોય. ગુણાન્નરાગી હોય

શાશ્વત ચૈત્યોમાં અને નંદીશ્વર દ્વીપમાં કરે અકાદમિહોત્સવ. આ મરણ પછી નથી હવે નાથનું મરણ-કારણ કે નથી જન્મ. સ્વામી બન્યા અજન્મ. ઉત્તમોત્તમ-લોકોત્તર મહાપુરુષના પ્રજ્ઞાપિત માર્ગે બનવું અજન્મ. આ ઇદ્રાદ્રિ સમ્યગ્ દૃષ્ટિ દેવોની લાવના. લેખકની વાચકની સર્વની આજ ઉત્તમ લાવના ને ?

સિદ્ધાવલોકન

કરી લઈએ સિદ્ધાવલોકન. ૧. અધમાધમ માનવ-એટલે ધોખીનો કુતરો નહિ ધરનો કે ઘાટનો. પશુ કરતા બદતર જીવન કર્મબંધ આકરો. અનુબંધ ભારે ઘેરો નરક તિર્યચના લવોમાં પ્રાયઃ ભમે

૨. અધમ લોકનો મોટો ભાગ ખાવું પીવું-લોગવણ લોકનિદાનો ભય નહિ. નાસ્તિકતાનો નમૂનો. પાપનો ભય નહિ.

૩ વિમધ્યમ સુક્ષ્મનો ખપ નહિ ઐહિક સુખ સર્વસ્વ. પણ પરલોક બગડવો ન જોઈએ કારણ કે ત્યાં પણ સુખ જ જોઈએ. વધુ સુખ માટે મળેલા સુખનો પણ ત્યાગ કરે ત્યાગનું પાલન પણ બરાબર કરે.

૪ મધ્યમ સાચી વાતનો જાણ તત્ત્વ તરફ રૂચિ ખરી પણ વિષયો છૂટે નહિ સાધુપણું ગમે પણ લઈ શકે નહિ પરમાર્થતા મોક્ષમા ન માને સાધુતા એ જ એનો આદર્શ પણ વિષયો પ્રત્યેની પામરતા પજવ્યા કરે. શક્ય ધર્મકાર્યો જરૂર કરે લક્ષ્મીનો મદવ્યય પણ કરે હૈયામા દયા પૂરી

૫ ઉત્તમ એટલે ઉત્તમ, ગૃહવાસમા પણ ઉત્તમ સાધુ-પણામા પણ ઉત્તમ વાતચીત-ગોણચાણ બધું ઉત્તમ પ્રાયઃ ગૃહવાસમાં આજુ રહે નહિ રહેવું પડે તો પણ પૂરો વિરાગી

કારણકે પાપ ના ખૂટે વેર-વ્યભિચાર વધતા કાળાખજરીયા કુદકે ભૂસકે વધતા પ્રજાની કોઇને પડી નથી કોઈને સુખ-શાંતિ મળી નથી ત્યાં ધર્મની શી ચિતા નાટક-સીનેમા-મોજશોખની સૌને ચિતા

આવા લયંકર વાતાવરણમાં રાજકર્તા સ્ત્રીએ ઝીંચ્યો યુનોનો આદેશ ઉજવો 'મહાવીરનું નિર્વાણ' ૨૫૦૦મીનું પારાયણ-એવું લખાય એક રામાયણ રાવણે સીતાનું કર્યું હુરણ તેમાં રાવણનું થયું મરણ. કોઈ ના મળે શરણ.

મર્યું શરણ શ્રી જૈનસંઘના આગેવાન ગણાતા અર-અહમ્ભલયાં શેઠીયાને. કોનું ? સીધા રાજ્યનું પૂછ્યું ના શ્રમણ-ચાર્યોને પૂછ્યું ના સુશ્રદ્ધાળુ શ્રાવકગણને બહુર કરી ૨૫૦૦મીની ઉજવણી રાષ્ટ્રીય-આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે

સૂક્ષ્મચિત્ર એક આત્મા નહિ એ સાધુ મહાત્મા સંસ્કૃતિ એના કોઠે સંસ્કૃતિનું સર્વોચ્ચ શિખર-વીતરાગ માર્ગ-એના રોમ રોમે કુર્યો પોકાર ૨૫૦૦મી સામે શાણા સમજ્યા આચાર્યો ચોક્યા પણ જેચાર લલચાયા રાજ માને ભળ્યા અર શેઠીયા સાથે સર્વજને છોડ્યા શેઠીયાઓ મનને ગમ્યા ? ના. માન લાલસાએ પીડ્યા

થયો મોટો બાપોકાર ઠેરઠેર વિરોધ ઠરાવો-તારો-સેવીન ગ્રામો-પોર્ટપત્રના ઢગલા દિલ્હીના દરબારે. માલખુ હાથું પણ માપે છછુંદર ગળ્યું ત્યાં તો ધયા રીટકેસ. ધર્મને-સત્યને પણ આ કાળમા ધરવા પડે વેપ.

પેલા શાસન મિદ્ધાંત મંરસક મહાન જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીધરજી હતા મૌન એક શેઠીયા સાથેની વચન

બદનાએ એવા યુવાન મુનિશ્રી અદ્રશેખરવિજયજી ગર્જના
નાળદા બનાવ્યા યુવાનોને સાબદુ બનાવ્યું ભારત પત્રિકા-
(પેમેન્ટ્સ) અને લિથોના પોસ્ટર પુસ્તિકાઓ-ભાષણો અને
બાબનાનો દર્દભર્યા પત્ર-વ્યવહારો.

વચનબદનાએ બેયુ કે શેડીયાએ વચન પાળ્યું નહિ
તેથી અવળી આત દેખાઈ મૌન તૂટ્યું સિદ્ધ ગાજ્યો નાયગરાનો
બધ છૂટો થયો.

ભગવંત-મહાવીર ઉત્તમોત્તમ-સર્વશ્રેષ્ઠ ચૌદ રાજલોકમા
દેવ તેને ગણુવા એક સમાજગુધારક સામાન્ય માનવી. એક
ટાપધી જેવા-હરગીજ નહિ બને એ તે દેવાધિદેવ-
સ્યોદ્ધારક-જગત્કલ્યાણકર પરમાત્મા

એવના નામે મહાગારુડ નમારણ ! બચકર ! બચકર !
જગેમાનુ પાટનોટ્ટમ ! વાલ્યુમેનો નામે શાસ્ત્રોનો નર્વગિના
તે ન અલાવાય નાણુ નસાના સર્વ ગિલોપ દુગ્ધાની ભેરી એ ન
ગા-નેનો ગળતા બને તે નામે સર્વનાથ લેન પ્રાન્ત
મુલત નીચીની નાસ્તનને તેડી પાડતાની તોડીને
તેડી પાડનાર એવનાની બચકર કાન્ત ગુણ દિવ્ય ગુણ
બદની કમટાનું પે ન પૂરે.

નામે ગાજ્યો પટાવણ સદ્ગુણ સિત સને દેવ
તે નામે ગાજ્યો રૂપા મહાદેવ પાટનોટ્ટમ
તે પૂરી નામે પૂરી નેવના તે નામે
તે નામે પાડ્યો તે નામે પાડ્યો તે નામે
તે નામે પાડ્યો તે નામે પાડ્યો તે નામે
તે નામે પાડ્યો તે નામે પાડ્યો તે નામે
તે નામે પાડ્યો તે નામે પાડ્યો તે નામે
તે નામે પાડ્યો તે નામે પાડ્યો તે નામે

હુરે નહિ ધૈર્ય એ જ બખ્તર-તપ-ત્યાગની હેલી શરૂ થઈ
પરિણામ જ્ઞાનીના જ્ઞાનને આધીન.

આવા ઉત્તમોત્તમ ભગવંત મહાવીરના મહાશાસન ઉપરના
સ કટ સમયે લખાયેલા આ નાનો શો-ગ્રંથ-નામ એનું “પ્રકૃતિ
પરિચય અને કથા સૌરભ” સં. ૨૦૩૦ના અષાઢ વ. ૧૦+૧૧ સે
શુભ શરૂઆત મંગળમય પૂર્ણિતા-૨૦૩૦ના પ્ર ભાદ-વ-૯
મંગળવારે

હવે આલેખશું પ્રશસ્તિ પરમોપકારી પૂર્વ મહાપુરુષની.
પામી પ્રસાદ પરમોપકારી લવોદધિ તારક શુરુ ભગવંત વ્યાખ્યાન
વાયસ્પતિ-સરસ્વતી પૂત્ર-આરાધ્યપાદ શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્ર-
સૂરીશ્વરજી મહારાજનો.

પ્રશસ્તિ

મમતા મૂકાવે, મોહ સુકાવે સમતા આત્મામાં જગવે તેને
કહીએ ધર્મ હેલે સ્થાપ્યો તે ત્રિશલાનંદન દેવાધિદેવ મહાવીર
ભગવંતે

તે મહાકૃપાળુના વડા વજીર લખિધનિધાન ગણધર ભગવત
ગૌતમસ્વામીની શી ગાવી ગીતિ ! ગણાધિપ સુધર્મા સ્વામી. તે
મહામહિમના સૌ આજના પંચમહાવ્રતધારી પૂજ્યો.

પાટપરંપરામાં અનેક ૧ થી ૧૪ પૂર્વના ધારકો સુવિહિત
નામધેય શાસનપ્રભાવક પૂર્વાચાર્ય ભગવંતો શક્યપ્રવર્તક
વિક્રમ-નિયોધક મહાન તાર્કિક પૂ સિદ્ધમેન દિવાકરસૂ મ
૧૮૮૪ ગ્રંથના રચયિતા પૂ હરિભદ્રસૂ મ કલિકાલમર્વાજ પૂ
હેમચંદ્રસૂ. મ અકબર બાદશાહ પ્રતિબોધક-જગદ્ગુરુ પૂ.

શ્રીસ્ત્ર મ મહાનૈયાયિક મહામહોપાધ્યાય પૂ. યશોવિજયજી. મ
આદિના ચરણારવિદમાં કોટિ કોટિ વન્દનાવલિ

વીસમી સદીના શાસનતારકો પૂ. મૂળચંદ્રજી. મ. પૂ. વૃદ્ધિ-
ચંદ્રજી. મ. પૂ. નીતિવિજયજી દાદા આદિના સંયેગી ગુરુરાજ
પૂ. જીરેશચંદ્ર મના ન્યાયાલોનિધિ-વીસમી સદીના મહાન્
શાસનપ્રભવક. સમર્થ ધર્મરક્ષક પૂ વિજ્યાનદસરીશ્વરજી અપર
અવિજ્યાત નામ પૂ આત્મારામજી મહારાજનો સમુદાય આજે
શાસન નભોમંડળમાં તેજસ્વી રીતે અગ્રેનન પ્રકાશી ગયો છે

પૂ. આત્મારામજી મ શ્રીના ઐક્યના એક પદ્ધતિ-પદ્મ-
વિભૂતિ-અધર્મ અરક્ષક પ્રૌઢ પ્રભાવી પૂ વિજયકમળજી મની
યથાગાથા દિગતમા મુરલિ ફેલાવી રહી છે તેજોશ્રીના
પ્રથમ પદ પ્રભાકર-જ્યોતિર્વિદ-સકલાગમ રસસ્થેવતી-નમર્
ગીનાર્થ પૂ. વિજયદાનસૂ-મ-નુ દેયાભા શાસનભક્તિ,
પ્રચારકપૂર આજે પણ ભવ્યાત્માઓને રક્ષા આપી નવપદસવિત
ળનાથી રહેલ છે

તેજોશ્રીની પાટપ્રભાને શોભાવતા-મદાન ગર્વભિપત્તિ-
દુર્ન્યાયિત્ય પ્રકાશવેષ્ટા ૨૦૦ નામમદાત્માઓના નાર્યભેમ
માલિક-નાદવા વારાગ વચ્ચિત્ત અપભૂત-વિનાશ નેરપરત-
માત્રિગતતા આજે ૧૧૧૧ વિભૂતિદ સ્વતંત્રશાસ, - સમ્મત
- મર્દ જાવી પૂ વિજય પ્રભા ૧૧૧૧ ના નેત્રી નીતિ
ભાગાત નામના પૂ ન્યાયાલોનિધિ-વીસમી સદીના મહાન્
શાસનપ્રભવક

તે તારકના નિસ્પૃહશિરોન્મુલિ-ત્યકત લોકહેરી-કીર્તિ-
લાલસા-સુદૃઢ વ્યાખ્યાતા-અપૂર્વ આદુહદક પ્રવચન શૈલીધારક-
સિદ્ધાન્તૈકનિષ્ઠ-શુદ્ધશાસ્ત્ર સામાચારી સંરક્ષક-દૃઢમનોબળી,
સમ્યગ-દર્શન પ્રદાન સદાદત્તચિત્ત-કુશળ શાસન પ્રભાવક-
પરમાનેદી-પૂ વિજયરામચંદ્ર સૂ મ; પૂર્વપુરુષોના પવિત્ર
પાવનકારી પગલાને અભિનંદતા-આચરતા-પ્રચારતા-પ્રભાવકતાને
દીપાવતા, મહાશાસનના મંગળદોષ બની રહ્યા છે

ઉપદેશ શૈલી તો જાણે ગણુધર દેશના સમ્યક્ત્વની દૃઢતા
પરમાં પણ સોસરી ઉતારવાની અદ્ભુત કળા. 'સંસાર-
ભૂડો અને મોક્ષજ રૂડો' રગીલા સૂત્રના આજના કણુધાર.
પ્રવચન પિયૂષના અનુપમ દાતા બસો શિષ્ય પ્રશિષ્યના પ્રાણ
સદા સર્વાનું કરે ત્રાણ. વાણી જાણે રામબાણ મોક્ષતું જ અનુ-
સધાન માર્ગાનુસારીપણુ-અપુનર્બંધકપણું-આઠે દૃષ્ટિનું ઉડાણ,
સરળ, સાદી સ્પષ્ટ ભાષામા સમજાવતા, શ્રોતાજનોને અનેરી
દુનિયામા લઈ જાય શ્રોતા સંસાર ભૂત્રી જાય ફરજનું ભાન
થાય આત્મા ઓળખાય સવેગ રંગે રગાય વિરાગ જન્મે રાગ
મરે મોહ ઠરે....અને ..અને પૂ શ્રી કદી સિદ્ધાતમા ન ફરે
પોતે મદા ઉત્સૂત્ર-પ્રરૂપણા-પ્રવૃત્તિથી સાવચેત રહે સાવચેત
રાખે નબળાઈને નબળાઈ તરીકે ઓળખાવે-કૃબુક્ષે પણ શાસ્ત્ર
મર્યાદા ન ભૂટે ભૂટે માત્ર અપરાધીનો અપરાધ ક્ષમા આત્મ-
સાન્ કુર્માસત્તાનો ખ્યાલ વિખ્યાત-અપરાધી સામે મીઠી દૃષ્ટિ
ગામન પ્રત્યનીક પ્રત્યે પણ ભાવ દયાનો ઝરો શરણે આવેલનું
રક્ષણ

આવા અમારા આજના શાસન શિરતાજના, ગુરુબધુઓ

પૂ વિજયજંબુ સૂ મ પૂ હીરમૂ મ પૂ ભુવનલાલુ સૂ મ
 પૂ રાગનિલક સૂ મ પૂ ચંદ્રશેખર વિ. મ આદિ અને પૂ
 શ્રીના મુશિખો પૂ માનદેવ સૂ મ. પૂ કનકચંદ્ર સૂ મ પૂ
 પ ભદ્રંકવિજય ગણિવર, પૂ મલયચંદ્ર સૂ મ, પૂ જીતમૃગાક
 જ મ પૂ મુક્તિચંદ્ર જૂ મ પૂ હિમાંશુ સૂ મ પૂ નરરત્ન સૂ
 મ. પૂ મહેદય જૂ મ પૂ રવિચંદ્ર જૂ મ પૂ માનતુંગ જૂ
 મ આદિ ત્યાગી-વૈરાગી-ધર્મપ્રભાવક મહાત્માઓનો લઘુબદ્ધ હુ
 બાળ-ભુવનચંદ્ર પ્રશાંતિની પૂર્ણતા પહેલા-અમાગ સૌના
 શિરનાજ પૂ વિજયદાન સૂ મની રક્ષાએલ એકની એક મુદીરૂપ
 નીર્ધપર્યાયી મારા તારક-પૂ ગુરુશ્રીના કાકાગુરુ પૂજ્ય વિજયમેરુ જૂ
 મને કૃમ ભટ્ટી શકુ ? તેઓશ્રી પ્રત્યેનો પૂજ્યભાવ અને ઐશ્વિન્ય.
 એ માગ પૂ ગુરુશ્રી તરફનું અમને મૌને મૂક શિક્ષણ છે

હુંરા અવમર્ષિણી-પચમ આરો-ભૌતિકવાદનું મહાનાડવ
 આરો બાજુ વિલાસ-સપત્તિ-ગત્તાની ગાદમારીનું વાતાવરણ
 અનીનિ અપામાનિકતા-કાળયેની મોઘવારી, બેમારી સીજવ તુની
 અપાત્ત હેરામા નાદાનને પાઠ પરીભર કરતા પેતા હરે એક
 પ્રેમ વાતાવરણ નાત માત્ર માનવમનના પેનના સ્ત્રીમન-પેન
 બાળ અપમાનના પેન પેનની અપમાનના પેનના પેનના
 વિ. રીતે વિ. રીતે વિ. રીતે વિ. રીતે

સાથેજ સાધર્મિકભક્તિ-અનુકંપાદાન-ઔચિત્યના ધર્મ-
પ્રભાવક-શાસનશાસ્ત્રગાર રૂપ કાર્યોને વહેતા મૂકવા કોઈને પણ
વ્યક્તિગત પ્રેરણા શિવાય માત્ર ભગવંતે ભાખી શૈલીથી ધર્મો-
પદ્દેશ દ્વારા, આ શ્રીસંઘ કૌશલ્યને અનુપમ રીતે ધરતા મારી
સારીએ ભવ શ્રેણિને ખરે ટાણે સુધારનાર-મારા અનંત
ઉપકારી-ભવોદ્ધિ તારક, ભારત વર્ષના ૨૦ મી ૨૧ મી સદીના-
અજોડ શાસન પ્રભાવક-સંસ્કૃતિની સુવાસને સારા એ દેશમાં
ફેલાવનાર-મહાન્ જૈનાચાર્ય આરાધ્ય-પાદ શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્ર
સૂરીશ્વરજી મહારાજ, મુંબઈ વાલકેશ્વર. શ્રી યુગાદીશ્વર અને
શ્રીમુનિસુવ્રત સ્વામી વિશાળ બિખોના કિરણોથી પ્રભાવિત-
શ્રીપાળનગરમાં બિરાજતા, સવાર-બપોર-રાત. ધર્મોપદેશ
વાચનાઓથી ભવ્યાત્માઓનો નિસ્તાર કરી રહ્યા છે તેઓશ્રીનું
પવિત્ર દીર્ઘાયુષ્ય મારું અને સર્વનું આત્મ-કલ્યાણ-મંગળ કરનાર
બનો એ જ શાસનદેવને પ્રાર્થના ૨૦૩૦ પ્ર ભાદ્ર વ ૯
મંગળવાર

કોટિશ : વન્દનાવલિ,
બાળ ભુવનચન્દ્રની
તારકોના ચરણારવિદમાં.

तथागच्छ सौख्य

પરમોત્કૃષ્ટ પાવનકારી શ્રી જૈનેન્દ્ર શાસ્ત્રનમાં, ત્રિપટી પ્રભુ
મુખે થાડી. ઠાઠશાગીના ચચિયતા ગણધર ભગવતો, આદ્ય પ્રભા
વક્ર મધ્ય દાના. શુરુવર્ચ સ્થાને છે તે મદ્રાભાગોની પરપરામાં
ચોપૂર્વોથી ચોપૂર્વ મુધીના ઉપાચક પૂર્વધરો શ્રી જૈન શાસ્ત્ર-
નની જ્યોતને દીપાવી ગયા.

ત્યારણાહ અનેકાનેક શાસન પ્રભાવક અરિષ્ટગણે અને
મહાત્માઓ શાસનને સુવિસ્તૃત કરી. ભવ્યાત્માઓ ઉપર પંચમોદાક
કરી ગયા 'તપા' મહાણિરહધારી પૃથ્વીમહા નજાવ્યક મની-
વરજી મહારાજની 'તપગણ' નામ મુદ્દ આમાચારી પાત્ર
અન્યથાવિત વોલતા આવતા ગણજનુ પડ્યું

તે તેજસ્વી અષ્ટમા ન્યાયાભ્યાનિધિ પીત્તલી રાત્રીના વિગિઠ
પ્રભાવક, અનેદ્યુનંદ કુમરિવિહારક, મત્તાપૂત્ય મીમા વિજયાનક
સૂરીશ્વરજી મદારાજક (પૂ આત્મારાજક મ નારેણ) પી દેવ
માનવના અજનાગામા તેજસ્વી સૂર્યાભ્યાસે નિઃસંક અવતરે
માત્ર પ્રભાવના અને નિરૂપો નાથ સિતેત્તલી નક કુરે

भू मा शीली पाठे मातल १०६० ओ मल ६ २०००
 भू मा शीमा विषयाभवा भूरी प्रिन्ट २००० २०
 १००० १००० १००० १००० १००० १००० १००० १०००
 १००० १००० १००० १००० १००० १००० १००० १०००
 १००० १००० १००० १००० १००० १००० १००० १०००
 १००० १००० १००० १००० १००० १००० १००० १०००
 १००० १००० १००० १००० १००० १००० १००० १०००

Journal of Management Studies, 19(1), 67-80.

આહિય પ્રકાશૃત વેત્તા, સિદ્ધાન્ત મહોદધિ શ્રીમદ્ વિજયપ્રેમ સૂરીશ્વરજી મહારાજ, ૩૦૦ અંતેવાસીઓના વિશિષ્ટ ગરુદને સારણા, વારણા, ગ્રહણ આસેવન શિક્ષા આપતા, સયમધનનું અલભેલું રક્ષણ કરતા, શાસનની સુવિધાનું અગ્રણ્ય ચિંતન કરતા, હરકોઈ ગરુદ સમુદાયની દ્રવ્ય ભાવાત્મક કાળજી કરતા સં. ૨૦૨૪ના વૈ વ ૧૧ની રાત્રે ૧૦-૪૦ મીનીટે સ્વર્ગસ્થ બન્યા

તે કૃપાળુ મહર્ષિના મહાન્ અંતેવાસી પદ્મપ્રભાવક, શાસન તેજ, સરસ્વતી પુત્ર, સૂરિપુરંદર શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજ આજે ૭૬ વર્ષની જૈફ ઉમરે, અદ્ભુત શાસન પ્રભાવના પૂર્વક, શાસન સંરક્ષણ અડગપણે કરી રહ્યા છે અહમ્ મળે નહિ માન-સન્માન-કીર્તિની લાલસા જીવનના કોઈ પણ પ્રસંગે લલચાવી શકે નહિ લોકહેરી તો સ્પર્શે જ નહિ. અને સિદ્ધાન્ત રક્ષા પ્રાણ બને પછી કંઈ કમીના રહે ?

શું દીક્ષા કે બાળદીક્ષા, દેવદ્રવ્ય કે હરિજન પ્રવેશ, તિથિ પ્રકરણ કે સામાચારી, સર્વાંશ શાસ્ત્ર મર્યાદા એ જ અડોલ અક્ષર તૃકાનો આવે. બનાવટી આક્ષેપો ઉભા કરવામાં આવે. કોર્ટની દેવડીએ દોરી જવામાં આવે શાસન અને સિદ્ધાન્ત એ જ સાચા. મત્તનો જય બ્યારે અને ત્યારે, બ્યાં અને ત્યા, શાસનનો જ જય જયકાર જીવનમાં અનુભવ્યો સત્યનું જ સમર્થન થયું. જનમેન્દોમા જાગે એ પણ પ્રશસ્તિ ઉચ્ચારી

આજે પણ છેલ્લા બાર મામળી, શાસન મરદાણ વ્યૂહાત્મક-મોન છોડ્યા પછી મુખદ્વરીતે, વિશ્વોપકારી પરમ કારુણિક ભગવંત મહાનીર દેવની, રાષ્ટ્રીય રપ૦૦મી ઉજવણીનો, ખુદ્દે આમ, મુવિગદ સૌમ્ય ભાષામાં, સ્પષ્ટપણે છણાવટ કરી, વિરોધ કરી

દેવવી, મહા શાસનની મુલગ કૃષ્ણાણક સાનને મુચારૂ રીતે
રહી રહ્યા છે

વે મુ એના આજના મંગળમય દિવસે, લાલખાગ અને શ્રી
પાળનગર-શ્રીસઘની ભાવભરી આતુર્ભાસ વિનનિઓમાથી શ્રીપાળ
નગરની વિનનિનો સ્વીકાર કરી, મુમગળ નિર્ણય કરના, તપો
ધર્મનો અદ્ભુત મહિમા સમન્તવી વિશાળ સભાગણને આત્મ
સચ્ચા તરણોળ બતાવના. જયવંતા વર્તે છે

તંજો કૃપાળુશ્રીની પરમ પવિત્ર નિશ્રામાં. તેજોશ્રીના જ
વરદ હસ્તે, માગ ધર્મમિત્ર. વિદ્રાન્-આગમ પ્રેમી, પૂ રત્નભૂષણ
વિજયજી મનુ. અદ્ભુત તપ-યમેન વર્ધાનપત ગુણસમાધિપ્રદ
પાળુ. મંગળમય રીતે 'પશુ'

પૂ વર્ણોત્કૃષ્ટ વિજયમેઢુ ન મ, વિજય નિતનગરોઢુ ન
મ, પૂ વિજયમેઢુદાય પૂ ન પૂ વિજયરવિચક્ર ન મ, પૂ
પ નિનંદ્રવિ ગણિવર આદિ મંગલનિ મરણ સદ અદર્શની
મૃગાનિગનીના, ગૃગારીચર ગ્રામણેવ સ્પર્શ વીરામા વીરમને
દી ગનિગમન સ્વામીના ગણેશમરના મંગલોત્કૃષ્ટ રૂપ
શ્રીપાળ નગરમા, મુમગ પ્રેમાપોદા દારા ધર્મના મરણે ન મન
વત્તા ભવત નુત્તા પૂ નાં ભવત રહી નવાં ફે

જવાબ લેદ-સૂચક હોવા છતાં, એ લેદ અલેદના દ્વાર આગળ આવીને અટક્યો છે, એટલે એ લેદ અલેદનો અરણોદય છે. હનુમાન રામચન્દ્રજીનો અંશ એટલે ભક્તનું ભગવાનમાં ભળવા પ્રયાણ. ત્યારે ત્રીજો જવાબ અલેદ-સૂચક છે. હનુમાન એ જ રામચન્દ્રજી ! રામચન્દ્રજી એ જ હનુમાન !

ભગવાન અને ભક્ત વચ્ચેના સંબંધો આવા જ હોવા ઘટે. શરણાગત થયેલો ભક્ત ભગવાનની આગળ પોકાર કરે : હું આપનો દાસ-‘દાસોહ’ પછી સાધના શરૂ થતા એના અંતર-માંથી અનાહુત-નાદ ઉઠે : હું આપનો જ અંશ-‘સોહ’. સિદ્ધિની પળે એને અનુભવ થાય : હું જ ભગવાન ‘અહમહ’ !

‘અહ’ના નાશ પછી શરૂ થતી સાધનાની સરિતા ‘દાસોહ’ને ‘સોહ’ના વળાંક લેતી-લેતી અંતે ‘અહમહ’ના સાગરમાં સમાઈ જાય છે

નદી-પ્રવાહની પૂર્ણતા સાગરમિલનમાં છે તો ભક્તિની પૂર્ણતા ભગવાનમય થવામાં છે. સેવકની સાર્થકતા સ્વામી બનવામાં છે તો સેવાની પૂર્ણતા દેવાધિદેવ બનવામાં છે

‘અહ’ માંથી ‘અહ્’ થવા માટે જ ઉપાસના છે. ઉપાસનાને અટકાવતું તત્ત્વ વાસના છે. વાસનાના વિસર્જન પછી ઉપાસનાનું સર્જન થાય છે પણ, માત્ર ઉપાસનાના સર્જનથી જ કામ સરતું નથી !

ભક્તને ભગવાનનો ભેટો ન કરાવતી બે અડીખમ ભીંતોમાં વાસનાની જેમ એક ભીંત ઉપાસનાની પણ છે, બેદોપાસનાની ભીંત ત્યાં સુધી જમીનદોસ્ત ન થાય ત્યાં સુધી ભગવાનનો ભેટો થતો નથી.

આશાના પાશમાંથી છુટીને અને વિલાસના નિવાસમાંથી નીકળીને, 'દાસ-દાસ'ની અરદાસ ગુબારતો સાધક, જ્યારે જાતમાં જ જગત્પતિનો વાસ નિહાળે છે અને સર્વજ્ઞતાની સ્વયંભુ-સુવાસને એ પ્રગટ કરે છે, ત્યારે જ એની સંસાર-યાત્રા અટકે છે.

અલેદોપાસના માટે થતી લેદોપાસના જ ભક્તિની પરમ અને અરમ શક્તિ દર્શાવી શકે છે. ભક્તિની શક્તિ છે : ભક્તને લગવાન બનાવવાની ! આ શક્તિ અલેદોપાસનાની ભક્તિ જ ધરાવે છે, અને આવી અલેદોપાસનાની આધારશિલા લેદોપાસના દ્વારા સરજાય છે

પ્રેમ-લેદના ખેદ સહી શકતો નથી, પ્રેમ-પ્રેમી વચ્ચે અલેદ સરજાતા જ એ પ્રેમ અમર બની જાય છે, દ્રવ્ય-પૂજા પ્રભુની લેદોપાસના છે, જ્યારે ભાવપૂજા અલેદોપાસના છે, અલેદોપાસક જાતે જ જાતને નમે છે : અહો ! અહો ! મુજને હું નમું,

દેહ દૃષ્ટિથી આપણે લગવાનના દાસ કઈ રીતે !

જેને પોતાનામાં કોઈ તત્ત્વ ખૂટતું લાગે એજ દાસ બની શકે, જે અનાથ હોય એજ નાથનો હાથ ઝાલે !

આપણામાં પણ કોઈ તત્ત્વ ખૂટે છે, આપણને પણ અનાથતાનો અનુભવ થાય છે, માટે આપણે દાસ ! આ ખૂટતા તત્ત્વની પૂર્તિ કરાવવાની શક્તિ એક માત્ર લગવાનમા જ છે માટે આપણે લગવાનના દાસ ! આ દેહનું બંધન ન હોય તો આત્મા-આત્મામાં મળી જાત. જ્યોત જ્યોતમાં મળી જાત ! પરંતુ

વચ્ચે દેહની દિવાલ ખડી છે માટે દેહની દૃષ્ટિથી તો આપણે દેવાધિદેવના દાસ !

આત્મ દૃષ્ટિથી આપણે ભગવાનના અંશ કુઈ રીતે ?

ભગવાનના આત્મામાં જે-જે શક્તિઓ સંપૂર્ણ રીતે પ્રગટ થઈ ચૂકી છે. એનો આંશિક ઉઘાડ આપણા આત્મામાં પણ છે જ ! માટે જ આત્મદૃષ્ટિથી આપણે ભગવાનના અંશ !

હવે શુદ્ધાત્મ-દૃષ્ટિ, પરમાત્મ દૃષ્ટિથી વિચારીએ તો અપ્પા સો પરમપ્પા-આત્મા એ પરમાત્મા ! જેવો આત્મા ભગવાનનો છે, એવો જ આત્મા આપણો છે ! ફરક માત્ર એટલો જ છે કે, ભગવાનમાં બધા ગુણો પ્રગટ થઈ ગયા છે. આપણામાં હજી એ ગુણો અપ્રગટ છે ! પથ્થરમાંથી નકામો અંશ હર થઈ જાય એટલે જેમ પ્રતિમાનું પ્રગટીકરણ થાય. એમ આપણાં કર્મશ હર થઈ જાય એટલે આપણું પરમાત્મ-તત્ત્વ પ્રગટ થઈ જાય ! માટે પરમાત્મ દૃષ્ટિએ-આપણે પોતે જ ભગવાન ! આ નર પોતે જ નારાયણ ! આ જન પોતે જ જિન !

ખુદમાં જ ખુદા છુપાયા છે ખુદા જુદા નથી. આ કંકરમાં જ શંકરની શક્તિ છે આવી શક્તિ ધરાવતી ભક્તિની શુક્તિમાં નો પાવની કોઈ પણ અલેદોપાસનાના જપ અને ભોગનું જળ-ખુદ પડી જાય તો મુક્તિનું મૌકિતક સરજતા વાર ન લાગે.

(‘કલ્યાણ’ના સૌજન્યથી)

સદ્ગુણ સ્વભાવ પામીએ રે લોલ !

પ્રકૃતિ-સ્વભાવ સૂચક છે. આત્માનો સ્વભાવ નિરજન નિરાકાર છે પ્રકૃતિ-વિકૃત અર્થમાં વ્યવહારમાં યોજાય છે. જીવની હેસિયત સૂચવે છે. સારી પ્રકૃતિ છે બહુ જ ખરાબ પ્રકૃતિ અને જન્મ-મરણના ચક્કરમાં અટવાયેલો આત્મા પ્રકૃતિ સ્વભાવ ભૂલી વિકૃતિમાં જ રમી રહ્યો છે ને ? અસલીયાત છોડી-કુર્મોની ખનાવટમાં દૂસાયો છે ને ?

જુદી જુદી પ્રકૃતિના માણસો તેમાં મુખ્યત્વે છે છ જુદી પ્રકૃતિથી દૂર રહેવું. સારીનો સ્વીકાર. ઉત્તમનો આદર. પરમારથનું તો પૂછવું જ શું ? એ જ લક્ષ્ય, એ જ આદર્શ. એ પામવાને જ મથવાનું. અસલ પ્રકૃતિ-અવિકારી. આત્મામાં પડેલી જ છે. લેહજાન થતાં-આત્મસ્પર્શી સ્પર્શજ્ઞાન થાય પ્રકૃતિનો પરાગ ફેલાય. વિશ્વ વિસ્મય પામે. આત્મા પરમાનંદી બને. વીતરાગ પરમાત્માનો-દેવાધિદેવ અરિહંતનો અડગ-અનન્ય ઉપાસક બને. બેઠો પાર. પોતે વીતરાગ બને. પરમાત્મા બને. અરિહંત ભગવંતનો દીલદાર ઉપાસક એટલે પ્રકૃતિમાં સ્થિત વિકૃતિથી પર. અગર પર થવા મથતો

આ ‘પ્રકૃતિ-પરિચય’ પામવા-પમાડવા જ્ઞાનીઓની યોજના. ‘કૃધા’ એમાં સહાયક. ‘મંજરી’ની વાગે ખજરી. રણકાર જગવે આતમમાં. નગુણો ગુણી બને ગુણી પરમાનંદી બને અદ્ય પ્રયાસે વધુ સદ્ગુણ

શ્રમણ સંઘ સેવક,
મુનિ ભુવનચંદ્રવિજય.

‘કર્મ-મતિ ન્યારિ’

માનવ સ્વભાવ. પશુ પ્રકૃતિ. જુદા જુદા. કારણમાં પૂર્વભિવેના કર્મબંધનને ? સંસ્કારભૂમિનું સર્જન. વાસના ઓતું તાંડવ. કર્યા કર્મોને અનુસાર. તદનુસાર ઘડાય પ્રકૃતિ. સુંદર કે બેડોળ. પ્રશંસનીય કે નીકનીય

મનની વિચારણા-આત્માના અધ્યવસાય-સારા યા યૂરા તદનુસાર કર્મના બંધન. રાગદ્વેષ બંધાના મૂળમાં રાગદ્વેષથી તદન પર વીતરાગ પરમાત્મા-કેવળજ્ઞાની મહાત્માએ રાગદ્વેષને-મોહને નહિ ફાવવા દેનાર પચમહાવ્રતધારી મુનિવરો રાગદ્વેષને હાવવા મથતા પ્રભુભક્તો-શ્રાવક ગણ માર્ગાનુસારી મહંતો અદ્વૈતાંશે એ પ્રયત્નમાં

જુદી જુદી પ્રકૃતિ રહેવાની. સારી નરસી હોવાની. સારી બનાવવી સ્વના હાથમાં. યૂરી તો મોટેભાગે છે જ. વિકૃત પ્રકૃતિને સ્વભાવમાં લઈ જવાનો પુરુષાર્થ એ જ સાચો પુરુષાર્થ. કર્મના બંધનને તોડવા તે જ સમર્થ થાય. બંધન તૂટ્યા વિના મુક્તિ ક્યાંથી મળે ?

સ્વચ્છ સ્ફટિક પ્રકૃતિ-સ્વભાવ આત્માનો ખીલવો-પ્રગટ કરો. સજ્જન-સંત-મહંત-મહામુનિવર-વીતરાગ-સર્વજ્ઞ સર્વદર્શી-બનતા પરમાત્મપદને પામો. એ જ અભિલાષા.

શ્રમણ સદા સેવક,
મુનિ ભુવનચંદ્રવિજય.

卐 અમારા સમ્યક્જ્ઞાન પ્રચારક પ્રકાશનો 卐

નામ

૧. શ્રી જૈન ધર્મેનું વિજ્ઞાન —ધર્મના પ્રાયઃ સર્વ પ્રાથમિક પ્રાથમિક વિષયોને સ્પર્શતી ૧૭૫ આગ્રહેમો, પંચપ્રતિ-ક્રમના સઘળાએ સૂત્રોના ટૂંક રહસ્ય સહ.
૨. ધીમં મીઠું ઝેર—આર્ય સંસ્કૃતિની મહત્તા અને ૨૫૦૦મીની સમજણ રાષ્ટ્રીય-આંતરરાષ્ટ્રીય ઉજવણીની ઘાતકતા.
૩. વાતસલ્યમૂર્તિ—દેવાધિદેવ મહાવીર ભગવંતના શાસ્ત્રીય ચત્રિનું આદહાદક આલેખન. બીજા આલેખનો સહ.
૪. સાધ્યસિદ્ધિ—શ્રી સંઘ ધર્મ—સમાજ સંસ્કારના રસભર આલેખનો.
૫. મહાશ્રાવિકામયાણામુંદરી—સિરિ સિરિવાલ કહાનું સારભૂત નવ્ય પદ્ધતિનું આલેખન.
૬. મૂલ જ્ઞાન (હિન્દી)—દેવ - ગુરુ - ધર્મ, દાન - શીલ - ભાવના, દોહરાસર - ઉપાશ્રય - પાઠશાળા, સાધાર્મિક-અનુકરણ - દ્યાનુ બાળભોગ્ય જ્ઞાન.
૭. પાયાનું જ્ઞાન—(ગુજ.) ” ” ” ” ”
૮. ભક્તિ સોરભ—જિન ભક્તિ - આશાતના, સ્નાત્ર, પુણ્ય-પ્રકાશ સ્તવન - સાધર્મિકભક્તિ સંસ્કાર કથા.
૯. દેવાધિદેવ મહાવીર પરત્તાત્મા 'વાતસલ્યમૂર્તિ'માંથી ઉદ્ધૃત.
૧૦. ” ” ” (હિન્દી)—” ”
૧૧. સૂત્ર ચમત્કાર—કથા મંજરી—ધર્મકથાઓ સહનું આવશ્યક સૂત્રોનું વિવેચન—સત્ય પદાર્થ પ્રકાશક.
૧૨. કથા કલ્પોલિની—ધર્મ કથાઓ સહનું ત્રેરણાત્મક આલેખન.
૧૩. કલ્યાણ કામના—વિવિધ આત્મદર્શી ધાર્મિક - સામાજિક - સાંસ્કૃતિક - આલેખન.

૧૮. પ્રવચન પ્રભા ભા. ૨.—ભાગ્યભ્યાન પૂ. વ્યાખ્યાન
વાચસ્પતિશ્રીની અગંગાના પવિત્ર ઝળાં.
૧૫. જૈન ધર્મ का विज्ञान (हिन्दी) धर्मके प्रायः सर्वे प्राथमिक
विषयों का स्पष्टीकरण युक्त १७५ आर्टिकल्स पंचप्रति
क्रमणक्रमों का रहस्य सह.
૧૬. સ્વાધ્યાય મન્ત્રી—પૂર્વાચાર્યાદિ મહાપુરુષોદ્દત્ત પાંચ
પ્રચલિત મનોત્રો - અર્થસાહ.
૧૭. દેવાધિદેવ મહાવીર પંચમ તમા (અગ્રેષ્ઠ)—‘વાતસંધ
મૂર્તિ’માંથી ઉદ્દ્યુત.
૧૮. પ્રકૃતિ પરિચય-કથાસૌરભ--ધર્મ કથાઓ સહ માનવ
સ્વભાવનુ પ્રતિબિંબ.
૧૯. મારહ જિજ્ઞાસુ આણ - સદ્ગુણસ્થ - મુશ્વાવદને અવશ્ય
કરવા યોગ્ય ૩૬ મુદ્ધાર્યોનુ વિશદ વિવેચન, ૩૬૦ મુવાક્યો સહ.
૨૦. ધર્મતેજ—પૂર્વજ્ઞેની યાદ આપતી શેઠ કુટુંબની ગૌરવગાથા.

ઉપરાંત પ્રવચનપ્રભા ભા. ૧. રસપદ વિષયોની ઝલક
સાક્ષરો, ઔરિસ્થરો, જલ્લેની પ્રશસ્તિ સહ. જીવનગાથા—
મહા પૂ. વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મ, શાસનસંદક્ષ પૂ. વિજય
રામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મ આતમલપ-ભક્તિપરાગ.

આદિ પ્રથમના પુસ્તકો - પૂ. સાધુ સાધ્વીજી યુષો-પાદ-
શાળા-જ્ઞાનમંદિર-મુશ્વદ્વાણુ શ્રાદ્ધગણ સોખતજોગ-પત્રસહ-
મંગાવવા કૃપા કરે. લશે ત્યા મુધી સાદર અપાશે.

પ્રાસરથાન :-ગજપાલ એસ. કાપડીઆ,
મડીઆળી પાલ, કોલાખાડી.
વ યો દ ના.

